

Memòria d'activitats
Curs acadèmic 2012-2013

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

Perquè només n'hi hagi un,
...hi **hi pintes molt**.

Universitat de les Illes Balears
Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
Cas Jai - Campus UIB
Tel.: +34 971 17 27 03

cooperacio.uib.cat

Memòria d'activitats
Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
Universitat de les Illes Balears
Curs acadèmic 2012-2013

Sumari

	Pàgina
1. Introducció	5
2. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització	6
2.1. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB	6
2.3. Assignatura en llengua anglesa	10
2.4. Cursos monogràfics	12
2.5. Cursos de formació de voluntariat	19
2.6. Cursos de formació per al personal de la UIB	24
2.7. IX Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament	25
2.8. Jornades de l'OCDS	34
2.9. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: cursos, exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres	36
2.10. Transversalització de la cooperació universitària al desenvolupament (CUD)	40
3. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB	42
3.1. IX Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament	42
4. Educació per al desenvolupament: Voluntariat universitari	54
4.1. Programa Estades Solidàries	54
4.2. Borsa de Voluntariat universitari	57
4.3. Servei de Voluntariat Europeu	58
5. Accions en col·laboració amb altres institucions	59
5.1. Programes en xarxa:	
5.1.1. Col·laboració amb universitats haitianes	59
5.2. Programa UIB Reutilitza	59
6. Participació i col·laboració dins l'OCDS	61
7. Projecció de l'OCDS a l'exterior	62
8. Participació en òrgans col·legiats i comissions	66

1. Introducció

Sens dubte el present curs acadèmic s'ha vist trasbalsat per la notícia de la mort de la Rectora Montserrat Casas, el passat 30 de març de 2013, que ha deixat la comunitat universitària de les Illes Balears dolguda i amb un buit especial. Vagin aquestes paraules i aquest repàs de les activitats dutes a terme el darrer curs acadèmic dedicats a la seva persona i la seva feina per aconseguir una universitat millor. Una tasca que Montserrat Casas dugué a terme fins al darrer moment i que ha de servir d'exemple per perseverar en la lluita per un món millor, en el nostre cas a través de l'OCDS.

El període que comprèn aquesta memòria d'activitats ha seguit marcat per multitud d'esdeveniments relacionats amb la crisi, no sols econòmica, i per la manera com aquesta ha colpejat les persones, la societat i les organitzacions sense ànim de lucre, especialment i de forma molt dura les entitats de l'àmbit de la cooperació al desenvolupament. Situació que no és estranya al sector universitari, i per tant, a la cooperació universitària al desenvolupament (CUD).

Aquests temps que ens ha tocat viure requereixen esforç, creativitat i treball en xarxa per part de totes les persones que volem un canvi de model més ecojust i equitatiu, en el qual l'OCDS està compromesa.

Com podreu comprovar a les pàgines següents, les accions d'educació per al desenvolupament (EpD) han aglutinat gran part dels esforços i les activitats dutes a terme aquest curs. La tasca de sensibilització i formació és especialment clau per aconseguir aquest canvi que desitjam, i el paper que la Universitat hi juga és essencial, per contribuir a la generació i transmissió de coneixement com a motor d'un vertader progrés social a escala global.

D'igual manera i des de la tasca que és pròpia a la Universitat, és a dir, docència i recerca, s'han dut a terme diferents projectes de CUD, que han perseguit la recerca de solucions conjuntes a problemes concrets detectats per contraparts de països del Sud.

En aquesta memòria trobareu el recull d'aquestes activitats, entre d'altres, que s'han fet amb la implicació i participació activa de moltes persones membres de la comunitat universitària, sense les quals no haurien estat possibles.

2. Educació per al desenvolupament: accions de formació i sensibilització

2.1. Beques de pràctiques en països empobrits per a alumnes de la UIB

El programa de beques de pràctiques en països empobrits ofereix places perquè l'alumnat de grau de la UIB pugui realitzar pràctiques relacionades amb els seus estudis en països empobrits, i obtenir, a més de l'experiència personal, el reconeixement acadèmic corresponent.

Els objectius d'aquest programa se centren en:

- Formar futurs professionals i personal tècnic conscienciat de les necessitats i els problemes dels països empobrits.
- Promoure una formació basada en valors com la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat i la justícia, afavorint actituds solidàries i hàbits de consum, comerç i producció justs i sostenibles.
- Potenciar l'anàlisi crítica sobre les necessitats i desigualtats existents en el món actual i valorar la importància d'elaborar projectes i intervencions interdisciplinaris.
- Complementar la formació acadèmica i professional participant en experiències que proporcionin nous aprenentatges i noves habilitats tant humanes com professionals.
- Fomentar el diàleg intercultural apropant els diferents valors i les formes de vida de cada cultura.

Les places disponibles en aquest programa són molt diverses i inclouen una gran varietat de països i d'estudis, que cada curs acadèmic poden anar variant. Aquestes places es concreten en funció del professorat de les distintes facultats i escoles universitàries que participa en el programa, ja que és aquest l'encarregat de definir els perfils de les pràctiques que s'ofereixen a l'alumnat. El professorat, per altra banda, tutoritza l'alumnat, donant-li informació, assessorament i suport i fent el seguiment de tot el procediment acadèmic.

Aquestes pràctiques poden emmarcar-se dins alguna de les tipologies següents: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri del professorat corresponent (CP); o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració pel centre corresponent (CLL). En tots els casos, les pràctiques tenen una durada mínima de 60 dies i l'alumnat que opta a la participació en aquest programa ha d'haver acreditat formació en matèria de cooperació al desenvolupament abans del moment de la seva partida.

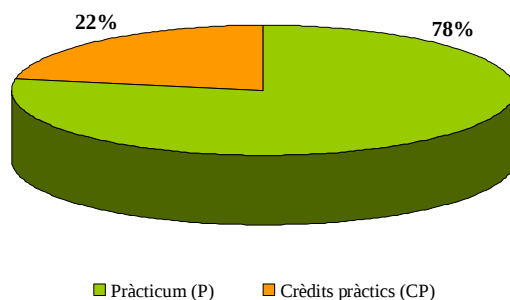
Durant el curs acadèmic 2012-13, en el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, s'han convocat un total de 19 beques. Aquestes s'han presentat a l'alumnat de la UIB en dues convocatòries diferenciades, la primera coincidint amb l'inici del curs acadèmic i la segona, al segon semestre, a principis de l'any 2013, per cobrir les places vacants.

La relació d'alumnat participant en el programa segons les divuit (18) beques concedides ha estat la següent:

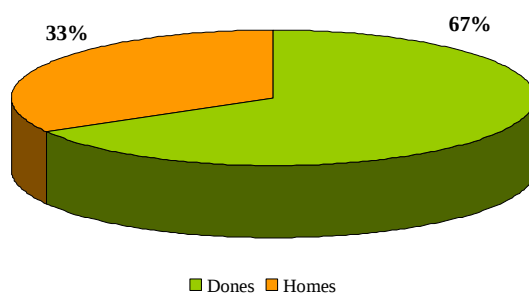
Nom beneficiari/ària Estudis (tipologia)¹	País (durada) Entitat	Beques (€)
Eva Maria Obrador Ferrer Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú	1.930 €
Emilio Ramírez Pérez Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú	1.930 €
Catalina Galmés Seguí Estudis de Mestre (P)	Perú (90 dies) Xarxa d'Escoles Alternatives del Perú	1.930 €
Alicia Cubero Orta Estudis de Pedagogia (P)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM)	1.730 €
Sandra Benavides Henares Estudis de Pedagogia (P)	Nicaragua (60 dies) Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista (UCOM)	1.730 €
Elisabet Martínez González Estudis de Treball Social (CP)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)	1.730 €
José Caballero Martínez Estudis de Treball Social (CP)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)	1.730 €
Margarita Moger Moranta Estudis de Treball Social (CP)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)	1.730 €
Joaquín de María Arrebola Estudis de Treball Social (CP)	El Salvador (60 dies) Fundación Salvadoreña para la promoción y el desarrollo social y económico (FUNSALPRODESE)	1.730 €
Guillem Salvà Serra Estudis de Geografia (P)	Nicaragua (60 dies) Universitat Nacional Autònoma de Managua	1.730 €
Gabriel Román Machado Estudis d'Infermeria (P)	Bolívia (65 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho	1.730 €
Joana Maria Alemany Moreno Estudis d'Infermeria (P)	Bolívia (65 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho	1.730 €
Cèlia Personat Labrador Estudis d'Infermeria (P)	Bolívia (65 dies) Universitat Autònoma Juan Misael Saracho	1.730 €
Maria Irene Tur Coll Estudis d'Infermeria (P)	Equador (65 dies) Universitat Estatal de Bolívar	1.730 €
Maria Antònia González Cañellas Estudis d'Infermeria (P)	Equador (65 dies) Universitat Estatal de Bolívar	1.730 €
Blanca Subias Fregola Estudis de Fisioteràpia (P)	Nicaragua (60 dies) Universitat Nacional Autònoma de Managua	1.730 €
Nuria Hernández López Estudis de Fisioteràpia (P)	Ghana (60 dies) Dangme East District Hospital	1.730 €
Josep Donat Ferrero Estudis de Fisioteràpia (P)	Ghana (60 dies) Dangme East District Hospital	1.730 €

¹ Tipologies: pràcticum (P); projecte de fi de carrera (PFC); projecte o treball de fi de grau (PFG); crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri dels professors corresponents (CP), o pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració pel centre corresponent (CLL).

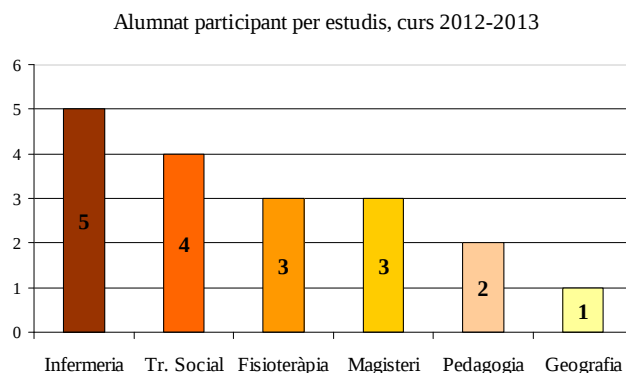
Entre les diferents tipologies de pràctiques possibles, les més ofertes han estat les corresponents a pràcticum dels estudis en curs (14), seguides dels crèdits pràctics d'una assignatura (4).

Quant a la distribució per sexe de l'alumnat participant en el programa, existeix un clar predomini de la participació femenina (12 dones i 6 homes).

La relació del nombre d'alumnes participants quant als estudis de referència es pot veure al gràfic següent:

Cadascuna de les beques ha tingut una dotació econòmica mínima de 1.730 euros i màxima de 1.930 euros per cobrir part de les despeses de l'estada i el desplaçament, que ha variat en funció del temps total de durada de l'estada i el país on s'han realitzat les pràctiques; en total han estat cinc (5) països llatinoamericans i un (1) d'africà. A més, tot l'alumnat participant en el programa ha estat cobert per una assegurança d'assistència sanitària en viatge, tramitada per l'OCDS.

Per poder realitzar aquestes pràctiques s'ha implicat un total de tretze (13) professors/es de sis (6) estudis de la UIB com a tutors/es. L'OCDS ha realitzat reunions amb aquest professorat tutor per tal d'explicar i potenciar la seva col·laboració en les tasques de difusió i orientació a l'alumnat. D'igual manera, el professorat tutor ha realitzat el

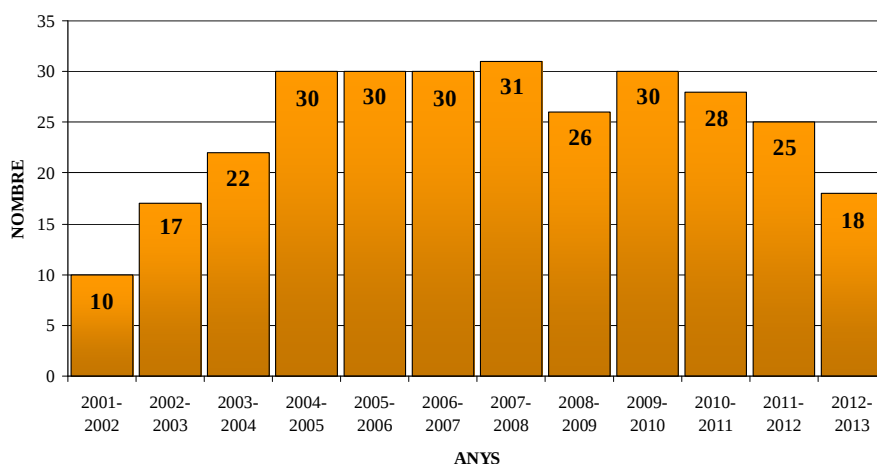
seguiment de l'alumnat durant la realització de les pràctiques, avaluant la seva tasca segons els objectius i aprenentatges plantejats.

Cal destacar la importància de la participació de set (7) contraparts, que corresponen tant a universitats públiques com a hospitals públics, ONG i centres educatius no universitaris.

Abans de la partida de l'alumnat seleccionat a les respectives destinacions de les beques, l'OCDS s'ha reunit amb ells/es amb l'objectiu de recalcar aspectes relacionats amb la formació prèvia i destacar continguts i actituds bàsics i informar sobre aspectes pràctics del programa i dels països de destinació.

Per altra banda, a la tornada, l'alumnat participant, a més de complir amb els requisits acadèmics de justificació i presentació de memòries relacionades amb la tipologia de pràctiques duta a terme als respectius departaments i amb el professorat tutor, ha presentat una memòria d'activitats i aprenentatge a l'OCDS. D'igual manera, l'alumnat participant ha donat a conèixer la seva experiència a la resta de l'alumnat de la UIB, mitjançant la seva participació en cursos, jornades i esdeveniments, així com a través del bloc «Tu hi pintes molt» de l'OCDS.

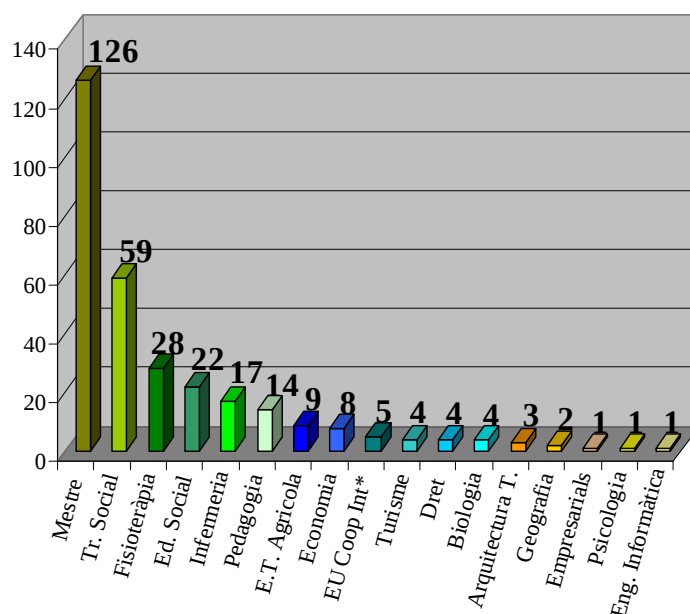
Des del curs acadèmic 2001-2002, en què es començà a oferir aquest programa, el nombre de les places ha augmentat progressivament fins a consolidar-se durant uns anys una oferta estable al voltant de 30 beques per curs acadèmic. Posteriorment aquesta quantitat ha anat disminuint, de forma igualment progressiva, per manca de recursos, fins a un nombre similar al de les primeres edicions del programa. Al gràfic següent es pot observar l'evolució del nombre d'alumnes que han participat al programa al llarg dels anys:

El bon funcionament i les potencialitats formatives que ofereix el programa fan que aquest sigui molt ben valorat tan pel professorat com per l'alumnat participant. Els darrers anys s'observa com s'hi han anat incorporant nous estudis que fins al moment no oferien la possibilitat de realitzar pràctiques en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament. D'aquesta manera, estudis com turisme, dret, biologia, arquitectura tècnica, empresarials, psicologia, enginyeria informàtica o geografia s'han incorporat al

programa i han donat l'oportunitat al seu alumnat de realitzar alguna de les diferents tipologies de pràctiques disponibles.

Al gràfic següent es pot observar, des dels seus inicis, els estudis i el nombre total de beques concedides; amb una clara diferència entre els estudis de mestre (126) i els estudis de treball social (59); respecte a la resta d'estudis:

* Especialista universitari/ària en cooperació al desenvolupament

D'aquesta manera es constata la major participació dels estudis d'àrees socials enfront de les ciències i, en conseqüència, un predomini dels perfils socioeducatius i de salut, enfront de la resta de perfils més específics.

2.3. Assignatura en llengua anglesa

Durant el curs 2012-13 s'ha impartit, per primera vegada, l'assignatura Getting to Know the United Nations and others International Organization, que s'ha finançat a càrrec de la partida que la UIB destina a accions de cooperació al desenvolupament i solidaritat, en el marc de la Convocatòria per a l'oferta de cursos de formació internacional i/o multicultural impartits en anglès, impulsada des del Vicerectorat d'Internacionalització i Cooperació.

Aquesta assignatura de 40 hores presencials de docència, 4 crèdits ECTS, ha estat impartida per Valentina Milano, professora del Departament de Dret Públic, durant el segon quadrimestre del curs acadèmic, els dilluns i dijous de 16 a 18 hores entre el 18 de març i 3 de juny de 2013.

Els objectius plantejats a l'assignatura han estat:

- proporcionar a l'alumnat una visió ampla de la tasca duta a terme per les organitzacions internacionals en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament,

- oferir els coneixements sobre el tipus de treball que realitzen aquestes organitzacions internacionals,
- contribuir a les habilitats necessàries per treballar en un entorn internacional i multicultural,
- donar a conèixer altres temes relacionats amb la protecció dels drets humans i els mecanismes de denúncia, la migració, el tràfic d'éssers humans i la lluita contra el terrorisme, entre d'altres.

La metodologia utilitzada, aprofitant l'experiència laboral en organismes internacionals de la professora responsable de l'assignatura, va consistir en l'estudi de casos pràctics reals a cadascun dels sis (6) mòduls teòrics:

1. Les principals organitzacions internacionals i regionals: on s'han presentat les organitzacions del sistema de les Nacions Unides; altres de caràcter internacional com el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional; i finalment altres de caràcter regional com la Unió Europea, la Unió Africana, la Lliga d'Estats Àrabs i l'Organització d'Estats Americans.
2. Els drets humans com a prioritat transversal, com a valors comuns promoguts per organitzacions internacionals: on s'ha realitzat una introducció als principals drets humans, els tractats i textos internacionals que els reconeixen; i els mecanismes efectius de denúncia accessibles per part de les víctimes de violacions dels seus drets.
3. El paper clau de les ONG i altres actors de la societat civil en la cooperació internacional per a la protecció dels drets humans: on s'ha analitzat la contribució que la societat civil aporta al desenvolupament de les normes internacionals de drets humans, les activitats de promoció que realitzen, la tasca de vigilància i mecanismes de denúncia per a la protecció de les víctimes, l'execució de projectes sobre el terreny per a la millora en la protecció dels drets humans i com les Nacions Unides contribueixen en la tasca de la societat civil.
4. Reptes actuals per a la protecció dels drets humans: on s'han analitzat temàtiques com la lluita contra el terrorisme, migració irregular, tràfic de persones i altres formes actuals d'esclavitud.
5. L'enfocament de l'ONU en la cooperació al desenvolupament: on s'ha revisat l'enfocament de drets en la cooperació al desenvolupament aplicat per diverses agències de les Nacions Unides, agències nacionals i ONGD per a la posada en marxa de la seva tasca.
6. Directrius internacionals per a la responsabilitat corporativa: on s'ha analitzat el pacte mundial de les Nacions Unides, el seu funcionament i membres que hi participen, així com altres iniciatives internacionals per promoure la responsabilitat corporativa.

A aquesta assignatura s'hi han matriculat setze (16) alumnes (10 dones i 6 homes): onze (11) provinents de programes de mobilitat internacional, tres (3) dels estudis de grau de Dret, un (1) d'Economia i un (1) del Màster Universitari en Advocacia. Segons les actes de l'assignatura, el 87% ha superat l'assignatura i la resta figura com a no presentat.

2.4. Cursos monogràfics

Els cursos monogràfics en matèria de cooperació al desenvolupament tenen una durada de 20 hores i se centren en una temàtica concreta, amb la finalitat de posar a l'abast de la ciutadania un ventall d'accions formatives en aquest àmbit que cobreixin diferents nivells formatius, tant de caràcter bàsic com especialitzat.

Les temàtiques dels cursos monogràfics que any rere any ofereix l'OCDS van variant, i aquestes es proposen per donar resposta a temàtiques innovadores en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, poc tractades a les Illes Balears o fruit de les demandes formatives d'agents de la cooperació al desenvolupament de la comunitat autònoma.

Per una banda, s'ha abordat la temàtica de la transformació ecològica, davant la necessitat cada vegada més urgent i important, en un escenari de canvi d'època marcat per la profunda crisi financera global, d'incloure aquesta perspectiva i qüestionar els discursos i les pràctiques vigents de desenvolupament. I, per altra banda, s'ha abordat la temàtica de la incidència política, conscients de la importància d'incloure aquesta perspectiva per tal d'aconseguir un veritable impacte positiu i sostenible de les accions que les organitzacions que treballen en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament duen a terme, amb la intenció d'anar consolidant una autèntica perspectiva de drets humans i superar la de provisió de béns i serveis.

Aquests cursos han estat cofinançats pel conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament, i el preu de matrícula d'inscripció per part de l'alumnat participant ha tingut un cost de 20 euros.

Fins ara la realització d'aquest tipus de cursos ha donat l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració, segons la normativa vigent, encara que el nombre d'alumnes del pla d'estudis antic ja sigui poc significatiu.

Concretament, els cursos monogràfics que s'han fet el curs acadèmic 2012-13 han estat els següents:

- **Curs monogràfic sobre transformació ecològica de la cooperació al desenvolupament**

Curs de modalitat bàsica, sota la direcció del professor del Departament de Ciències de la Terra de la UIB Ivan Murray. Ha tingut lloc els dies 10, 11, 17 i 18 de maig de 2013, els divendres amb un horari de les 16 a les 21 hores i els dissabtes de les 9 a les 14 hores, a l'aula 8 de Sa Riera, Palma.

Com que es tracta d'un curs bàsic, no s'han establert criteris de selecció per participar-hi, més que el d'estricta ordre d'inscripció fins a arribar al nombre màxim de 40 places. Al curs s'hi han matriculat un total de 30 persones, de les quals el 66% són dones.

Els objectius plantejats en el curs són:

- Analitzar críticament la construcció dels conceptes de desenvolupament i de cooperació.
- Exposar la incidència del Nord global sobre el Sud global.

- Reflexionar sobre la transformació de la cooperació en temps de crisi global.
- Reformular la cooperació en relació amb la justícia socioecològica global.
- Exposar mitjançant la pràctica eines per transformar ecològicament la cooperació al desenvolupament.

La distribució de les sessions i el professorat participant que ha impartit el curs ha estat la següent:

- Primera sessió: **Desenvolupament i cooperació. Una revisió crítica des dels conceptes a les pràctiques concretes.**
- Segona sessió: **Anticooperació ecològica i plantejaments antieconòmics als projectes de cooperació.**

Ambdues a càrrec de **David Llistar**, cofundador i membre de l'Observatori del Deute i la Globalització (ODG), que ha desenvolupat els darrers quinze anys la seva tasca en temes de cooperació al desenvolupament, de justícia ambiental i economia global, i ha concentrat la seva activitat en l'impacte de l'economia espanyola en els països del Sud i l'anàlisi de la cooperació al desenvolupament des de la perspectiva de la coherència de polítiques per al desenvolupament.

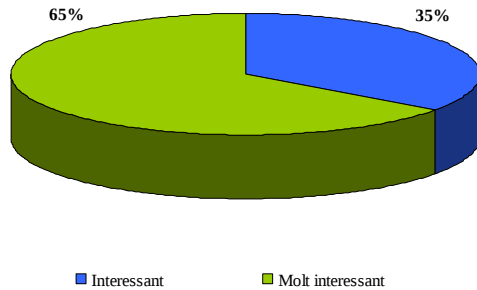
- Tercera sessió: **Per una reformulació de la cooperació.**
- Quarta sessió: **Cas pràctic: Transformació ecològica de projectes de cooperació.**
A càrrec de **Florent Marcellessi**, autor del llibre *Guía práctica para la transformación ecológica de la cooperación al desarrollo*, activista ecologista i investigador que impulsà i creà el centre de recursos, estudis i formació sobre ecologia política Ecopolítica. Actualment és membre de BAKEAZ i de diversos col·lectius socials.

Del total de persones inscrites al curs n'han resultat aptes 22 (14 dones i 8 homes), cosa que suposa el 73% de l'alumnat.

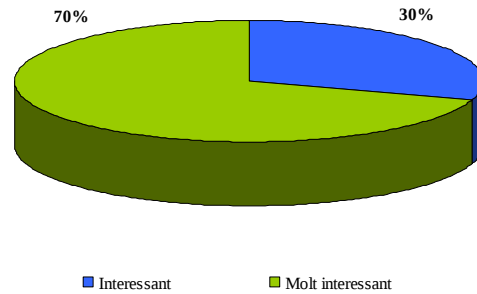

La valoració global del curs per part de l'alumnat participant ha estat de 8,45 sobre 10, i la valoració que fa l'alumnat de diferents aspectes del curs es resumeix als gràfics següents:

Resposta a les expectatives prèvies

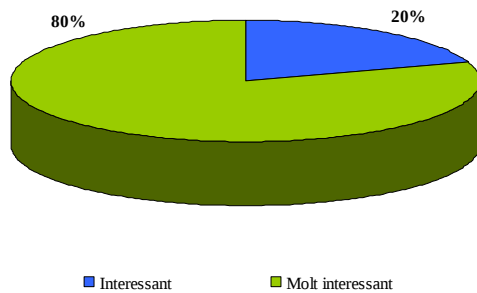

Contribució a la pròpia formació

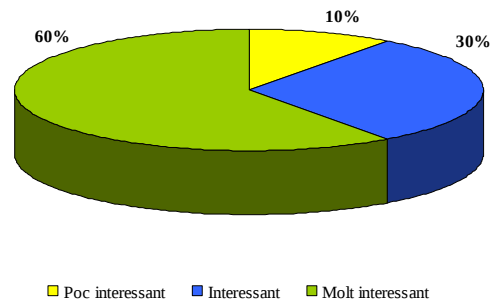

Les valoracions de l'alumnat respecte al professor **David Llistar** han estat les següents:

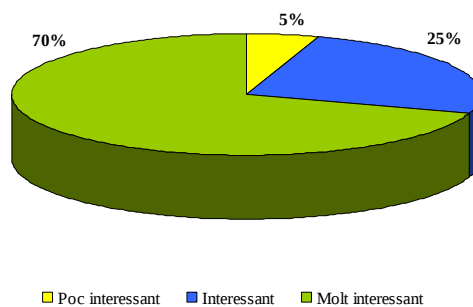
Coneixement de la matèria

Metodologia de treball utilitzada

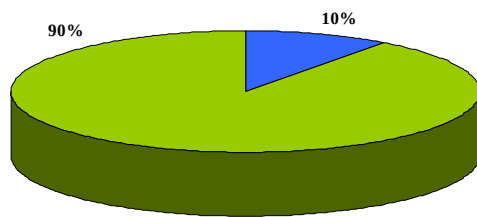

Continguts tractats

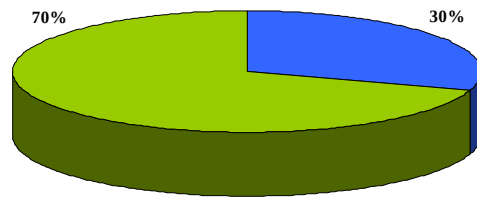
Les valoracions de l'alumnat respecte al professor **Florent Marcellesi** han estat les següents:

Coneixement de la matèria

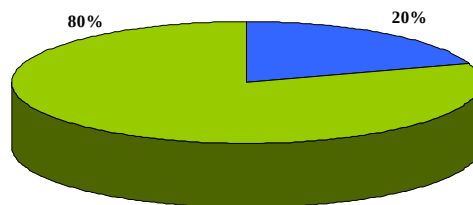
■ Interessant ■ Molt interessant

Metodologia de treball utilitzada

■ Interessant ■ Molt interessant

Continguts tractats

■ Interessant ■ Molt interessant

• Curs monogràfic sobre incidència política

Curs de modalitat bàsica, sota la direcció del professor del Departament de Física de la UIB Antoni Cladera. Ha tingut lloc els dies 3, 4, 5, 6 i 7 de juny de 2013 de les 16 a les 20 hores, a l'aula 8 de Sa Riera, Palma.

Com que es tracta d'un curs bàsic, no s'han establert criteris de selecció per participar-hi, més que el d'estricta ordre d'inscripció fins a arribar al nombre màxim de 40 places. Al curs s'hi han matriculat un total de 25 persones, de les quals el 68% han estat dones.

Els objectius plantejats en el curs han estat:

- Assimilar els conceptes i eines fonamentals del treball d'incidència política.
- Conèixer exemples de diferents organitzacions que implementen un treball d'incidència política i reflexionar sobre les diferents formes d'abordar-ho, tant al nivell global com local.
- Analitzar la capacitat d'Internet i les xarxes socials com a eina de canvi.
- Dissenyar una estratègia d'incidència política a partir d'un problema donat en un context de cooperació (cas pràctic).

La distribució de les sessions i el professorat participant que ha impartit el curs ha estat la següent:

- Primera sessió: **Teoria de la incidència política i les campanyes a la cooperació al desenvolupament: conceptes, eines i exemples.**

A càrrec de **Jorge Jimeno**, enginyer industrial i amb estudis de postgrau en gestió de projectes humanitaris i de desenvolupament, que ha estat coordinador de programes per a diverses ONG a l'Àfrica, l'Amèrica Central i l'Orient Mitjà; durant els últims anys ha treballat com a consultor per a temes humanitaris a l'Àfrica, i s'ha especialitzat en la facilitació d'estratègies d'incidència política; en l'actualitat és investigador associat del centre d'investigació internacional RESET, on coordina l'àrea de consultoria sobre campanyes i incidència política; i és autor del llibre *Mamá, quiero ser cooperante. Las claves para entender la cooperación internacional* (2012).

- Segona sessió: **Les campanyes de defensa de drets humans: presentació d'Amnistia Internacional, procediments d'incidència política al nivell autonòmic i darreres experiències a les Illes Balears.**

A càrrec de **Pere Manel Mulet**, llicenciat en Informàtica, activista d'Amnistia Internacional des de 1995 en el grup local de Palma, on ha desenvolupat tasques de coordinació, campanyes, relació amb mitjans de comunicació i institucionals; i actualment és el coordinador de l'estructura autonòmica AI - Illes Balears.

- Tercera sessió: **Internet i les xarxes socials com a eines de canvi.**

A càrrec de **Yolanda Quintana**, periodista especialitzada en comunicació i moviments socials, que investiga l'impacte d'Internet i els mitjans en l'activisme; és autora del llibre *Sociedad, consumidores y medios de comunicación* (1996) i del blog «Llámalo» i coautora del llibre *Ciberactivismo. Las nuevas revoluciones de las multitudes conectadas* (2012); i actualment treballa com a directora de comunicació en una organització de consumidors/es.

- Quarta sessió: **Cas pràctic: Construcció d'una estratègia d'incidència política.**

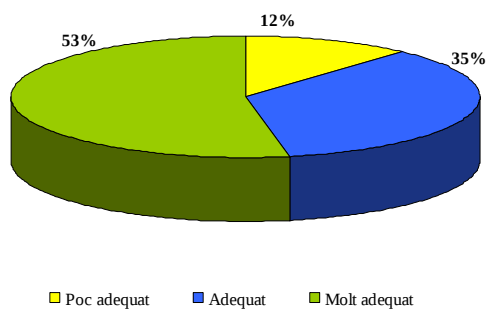
A càrrec de **Jorge Jimeno**.

Del total de persones inscrites al curs, n'han resultat aptes 21 (13 dones i 8 homes), cosa que suposa el 84% de l'alumnat.

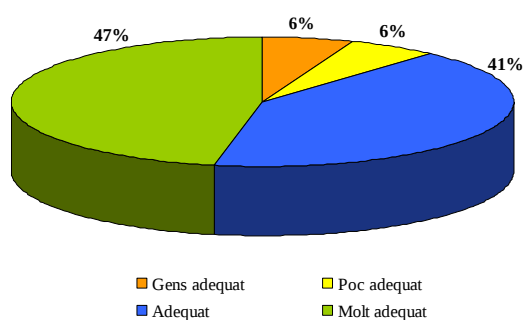

La valoració global del curs per part de l'alumnat participant ha estat de 7,49 sobre 10, i la valoració que fa l'alumnat de diferents aspectes del curs es resumeix als gràfics següents:

Resposta a les expectatives prèvies

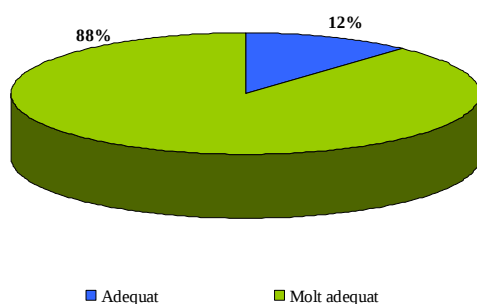

Contribució a la pròpia formació

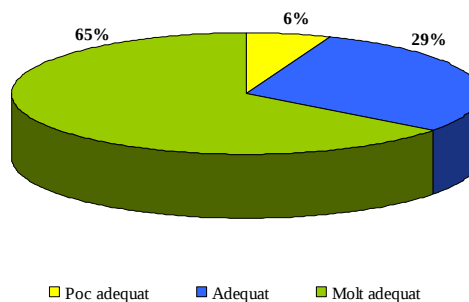

Les valoracions de l'alumnat respecte al professor **Jorge Jimeno** han estat les següents:

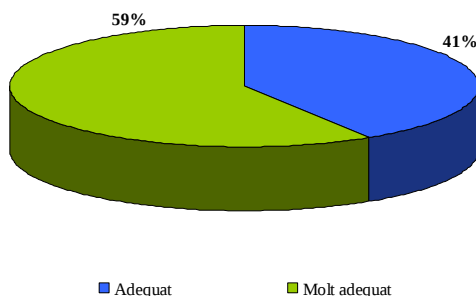
Coneixement de la matèria

Metodologia de treball utilitzada

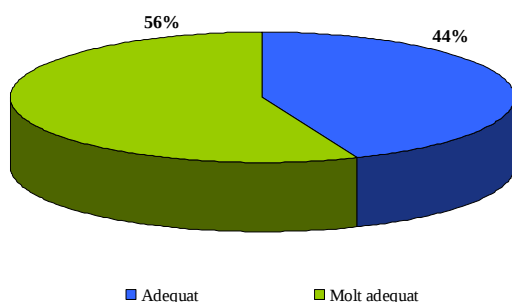

Continguts tractats

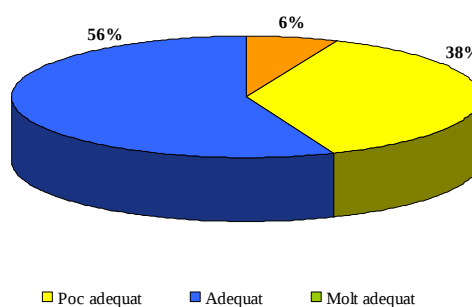

Les valoracions de l'alumnat respecte al professor **Pere Manel Mulet** han estat les següents:

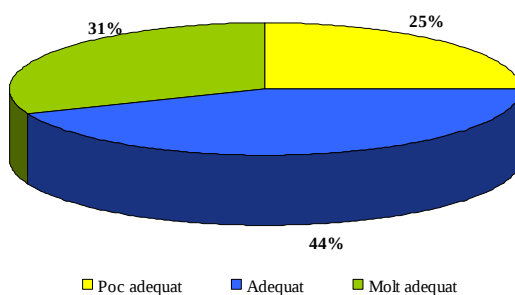
Coneixement de la matèria

Metodologia de treball utilitzada

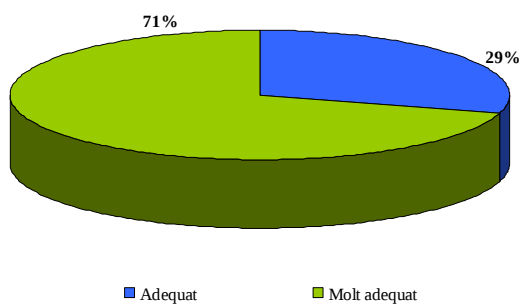

Continguts tractats

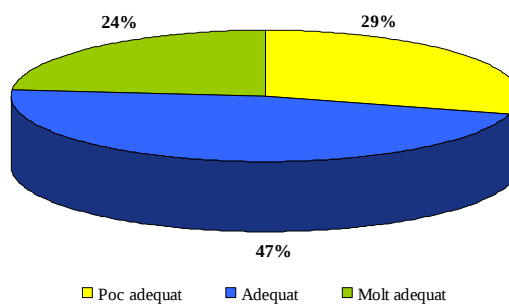

Les valoracions de l'alumnat respecte a la professora **Yolanda Quintana** han estat les següents:

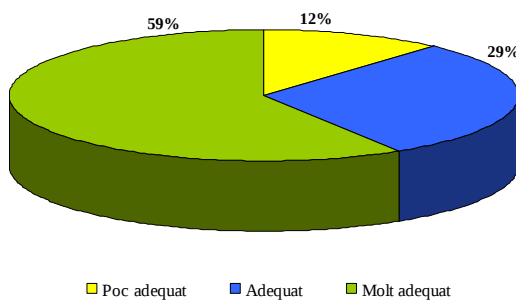
Coneixement de la matèria

Metodologia de treball utilitzada

Continguts tractats

2.5. Cursos de formació de voluntariat

L'OCDS ha planificat i executat, tal com fa des de l'any 2004, un pla de formació en l'àmbit del voluntariat i la solidaritat, amb una oferta de cursos dirigida preferentment a alumnat de la UIB. Aquests cursos s'han realitzat dins el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria cooperació al desenvolupament, amb fons propis de la UIB, i cofinançats amb els ingressos per matrícula.

Durant el present curs acadèmic, i seguint amb la nova estructura validada el curs anterior, tots els cursos de formació de voluntariat han estat modalitat especialitzada, de 25 hores de durada, i han inclòs, a més de les àrees específiques de l'àmbit d'actuació concret, un apartat de conceptes bàsics de voluntariat i la seva legislació, així com un apartat d'Educació per al Desenvolupament (EpD).

D'aquesta manera, al llarg del curs acadèmic 2012-13 s'han ofert un total de quatre (4) cursos de voluntariat, repartits entre el primer i el segon semestre, i els àmbits d'intervenció han estat tres: cooperació al desenvolupament (2), salut (1) i equitat de gènere (1).

Fins ara la realització d'aquest tipus de cursos ha donat l'opció al reconeixement de crèdits de lliure configuració, segons la normativa vigent, encara que el nombre d'alumnes del pla d'estudis antic ja sigui poc significatiu.

Cadascun dels cursos ha estat dirigit per un/a professor/a de la UIB vinculat/ada a l'àmbit d'actuació i sota la coordinació de l'OCDS. Els cursos impartits, per ordre cronològic, han estat els següents:

Primer semestre:

• **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

Realitzat els dies 19, 20, 21, 22 i 27 de novembre de 2012 en horari de 16 a 21 hores, a l'aula AA12 de l'edifici Gaspar Melchor de Jovellanos, sota la direcció d'Elisa Bosch, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

El curs ha tingut com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit de voluntariat.

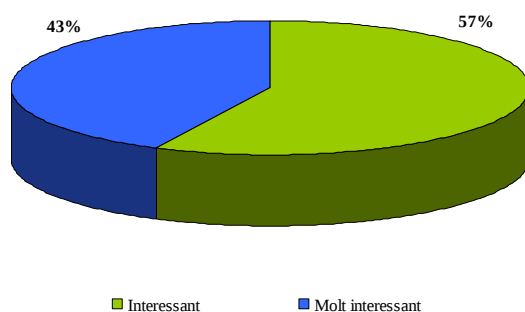
El curs s'ha dividit en sis (6) mòduls, que han estat impartits per diferent professorat:

1. **Conceptes bàsics i marc normatiu del voluntariat**, a càrrec de Rosa Deyà, experta en participació social i voluntariat; i Josep Lluís Riera, tècnic de l'Institut Balear de la Joventut.
2. **Introducció i conceptes bàsics en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament**, a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.
3. **Introducció a l'educació per al desenvolupament**, a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.

4. **Dimensió personal i social del voluntari/ària en aquest àmbit d'intervenció**, a càrrec de Gabriel Fernández, expert en participació social i en formació de persones voluntàries en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
5. **La cooperació al desenvolupament a les Illes Balears**, a càrrec de Joan Fortuny, tècnic de la Direcció General de Cooperació i Immigració del Govern de les Illes Balears; Antònia Rosselló, tècnica del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació; i Joan Nadal, tècnic de l'OCDS que ha impartit la sessió corresponent a la CUD.
6. **Taula rodona d'experiències de voluntariat en aquest àmbit**; amb la participació de Beatriz Pozuelo, Milton Ramis i Arantza Manchola, alumnat participant als programes de beques de pràctiques en països empobrits i Estades Solidàries.

Al curs s'hi han inscrit trenta-vuit (38) persones, de les quals el 58% han estat dones (22). Quant al perfil de l'alumnat assistent, aquest ha estat molt heterogeni, ja que hi han assistit alumnes dels estudis d'Educació Social (9), Pedagogia (7), Infermeria (5), Educació Primària (2), Fisioteràpia (2), Geografia (2), Psicologia (2), Treball Social (2), Educació Infantil (1), Enginyeria d'Edificació (1), Economia (1), Dret (1), Enginyeria Electrònica Industrial (1), Filologia Anglesa (1) i alumnes de doctorat (1). El 89,5% (34) ha resultat apte.

La valoració de l'alumnat assistent ha estat molt positiva, ja que s'ha obtingut una mitjana de 3,4 sobre 4, amb les valoracions següents:

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: salut**

Realitzat els dies 27, 28 i 29 de novembre i 3 i 4 de desembre de 2012 en horari de 9 a 14 hores, a la sala d'actes de Cas Jai i a la Sala de Graus de l'edifici Gaspar Melchor de Jovellanos, sota la direcció de Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

El curs ha tingut com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de la salut i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneigs de situacions dins aquest àmbit de voluntariat.

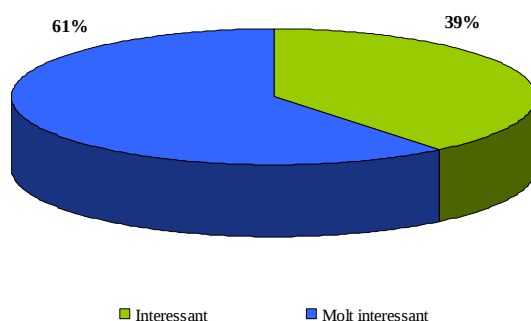
El curs s'ha dividit en set (7) mòduls, que han estat impartits per diferent professorat:

1. **Conceptes bàsics i marc normatiu del voluntariat**, a càrrec de Joan Nadal, tècnic de l'OCDS; i Joana Maria Adrover, advocada i professora col·laboradora de Creu Roja Espanyola.
2. **Introducció i conceptes bàsics en salut i al voluntariat en aquest àmbit**, a càrrec de Miquel Bennàsar, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

3. **Diferents àmbits d'intervenció**, a càrrec de Miquel Bennàsar i Esperança Ponsell, ambdós professors del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.
4. **Comunicació, habilitats socials i aspectes ètics en l'àmbit del voluntariat en salut**, a càrrec de M. Pilar Llompart, psicòloga i voluntària d'Aspanob; i Cristina Moreno, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.
5. **Introducció a l'educació per al desenvolupament**, a càrrec de Joan Nadal, tècnic de l'OCDS.
6. **Presentació de l'OCDS**, a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.
7. **Taula rodona d'experiències de voluntariat en aquest àmbit**, a càrrec de diferents persones voluntàries, que han participat en una taula rodona aportant el seu testimoni de participació a l'Associació de Nins Autistes de Balears (APNAB), Associació de pares de nins amb càncer de Balears (ASPANOB) i del programa de voluntariat en salut i majors de la Creu Roja Espanyola.

Al curs s'hi han inscrit trenta-tres (33) persones, de les quals el 73% són dones (24). Quant al perfil de l'alumnat assistent, aquest ha estat molt heterogeni, ja que hi han assistit alumnes dels estudis Història de l'Art (6), Pedagogia (5), Relacions Laborals (3), Educació Social (3), Biologia (3), Infermeria (2), Enginyeria Tècnica Electrònica Industrial (2), Treball Social (2), Turisme (2), Arquitectura Tècnica (1), Fisioteràpia (1), Filologia Hispànica (1), Geografia (1) i alumnes de doctorat (1). El 94% (31) ha resultat apte.

La valoració de l'alumnat assistent ha estat molt positiva, ja que s'ha obtingut una mitjana de 3,6 sobre 4, amb les valoracions següents:

Segon semestre:

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament**

Realitzat entre el 4 i el 8 de març de 2013 en horari de 9 a 14 hores, a l'aula AV02 de l'edifici Gaspar Melchor de Jovellanos de forma presencial i a través de videoconferència a les seues universitàries de Menorca (Sala de reunions) i Eivissa i Formentera (Aula A01), sota la direcció d'Elisa Bosch, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

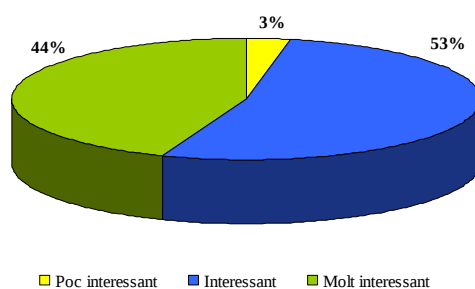
El curs ha tingut com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit de voluntariat.

El curs s'ha dividit en sis (6) mòduls, que han estat impartits per diferent professorat:

1. **Conceptes bàsics i marc normatiu del voluntariat**, a càrrec de Joan Nadal, tècnic de l'OCDS; i Josep Lluís Riera, tècnic de l'Institut Balear de la Joventut.
2. **Introducció i conceptes bàsics en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i EpD**, a càrrec de Joan Nadal, tècnic de l'OCDS.
3. **Dimensió personal i social del voluntari/ària en aquest àmbit d'intervenció**, a càrrec de Gabriel Fernández, expert en participació social i en formació de persones voluntàries en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.
4. **La cooperació al desenvolupament a les Illes Balears**, a càrrec de Xisca Collado, tècnica de la Direcció General de Cooperació i Immigració del Govern de les Illes Balears; Isabel Pizà, tècnica i treballadora de la Fundació Vicente Ferrer; i Aina Gayà, personal de l'OCDS que ha impartit la sessió corresponent a la CUD i la tasca que es fa des de la UIB.
5. **Aspectes pràctics per a la participació**, a càrrec d'Aina Gayà, personal de l'OCDS.
6. **Taula rodona d'experiències de voluntariat en aquest àmbit**, amb la participació de Bartolomé Miralles, Noemi Parra i Esther Cardona, alumnes participants als programes de beques de pràctiques en països empobrits i Estades Solidàries, que han participat en una taula rodona aportant el seu testimoni.

Al curs s'hi han inscrit trenta-vuit (38) persones, de les quals el 76% són dones (29). Quant al perfil de l'alumnat assistent, aquest ha estat molt heterogeni, ja que hi han assistit alumnes dels estudis de Pedagogia (9), Treball Social (7), Psicologia (4), Infermeria (3), Fisioteràpia (2), Educació Social (2), Edificació (1), Economia (1), Filologia Hispànica (1), Turisme (1), Educació Infantil (1), Educació Primària (1), Informàtica (1), Història de l'Art (1), Administració d'Empresa (1), Dret (1) i un membre del col·lectiu PAS (1).

La valoració de l'alumnat assistent ha estat molt positiva, ja que s'ha obtingut una mitjana de 3,41 sobre 4, amb les valoracions següents:

- **Curs de formació de voluntariat especialitzat: equitat de gènere**

Realitzat els dies 11, 12, 13, 14, 19 i 20 de març de 2013 en horari de 16 a 20 hores (excepte el primer dia, de 16 a 21 hores), a l'aula A18 de l'edifici Guillem Colom Casanovas, sota la direcció de Capilla Navarro, professora del Departament de Psicologia.

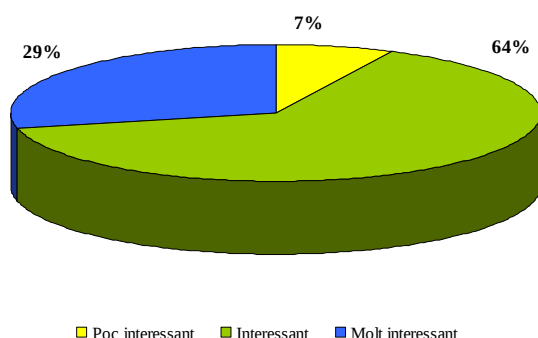
El curs ha tingut com a objectius aprofundir en el coneixement i les característiques del voluntariat en l'àmbit de l'equitat i facilitar eines d'intervenció, habilitats bàsiques i maneig de situacions dins aquest àmbit de voluntariat.

El curs s'ha dividit en vuit (8) mòduls, que han estat impartits per diferent professorat:

1. **Conceptes bàsics i marc normatiu del voluntariat**, a càrrec d'Aina Gayà, personal de l'OCDS; i Josep Lluís Riera, tècnic de l'Institut Balear de la Joventut.
2. **Introducció i conceptes bàsics sobre perspectiva de gènere**, a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.
3. **Introducció a l'educació per al desenvolupament**, a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.
4. **Marc legal des de la perspectiva de gènere**, a càrrec de Francisca Mas, advocada especialitzada.
5. **Revisió de la inequitat existent des de la perspectiva de gènere**, a càrrec de Virginia Ferreiro, professora del Departament de Psicologia; i Miquel Far, psicòleg.
6. **Pautes per a la intervenció en aquest àmbit d'actuació**, a càrrec de Pilar Torres, treballadora de Creu Roja; i Margalida Cifre, coordinadora del servei de 24 hores d'atenció a víctimes de violència de gènere.
7. **Presentació de l'OCDS**, a càrrec de Joan Nadal, tècnic de l'OCDS.
8. **Taula rodona d'experiències de voluntariat en aquest àmbit**, a càrrec de diferents persones voluntàries, que han participat en una taula rodona aportant el seu testimoni de participació a Creu Roja Espanyola i al Grup d'Educadors de Carrer i treball amb menors (GREC).

Al curs s'hi han inscrit disset (17) persones, de les quals el 82% són dones (14). Quant al perfil de l'alumnat assistent, aquest ha estat molt heterogeni, ja que hi han assistit alumnes dels estudis de Pedagogia (4), Educació Social (3), Treball Social (2), Psicologia (2), Dret (1), Infermeria (1), Història de l'Art (1), Educació Primària (1), Ciències Empresarials (1) i Doctorat (1).

La valoració de l'alumnat assistent ha estat molt positiva, ja que s'ha obtingut una mitjana de 3,21 sobre 4, amb les valoracions següents:

De forma resumida, el requadre següent recull les persones inscrites al conjunt de cursos de formació de voluntariat realitzats:

Curs acadèmic 2012-13	Persones inscrites
Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament (novembre 2012)	38 22 dones / 16 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: salut (novembre-desembre 2012)	33 24 dones / 9 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: cooperació al desenvolupament (març 2013)	38 (37 Mallorca i 1 Eivissa) 29 dones / 9 homes
Curs de formació de voluntariat especialitzat: equitat de gènere (març 2013)	17 14 dones / 3 homes
Total:	126 89 dones / 37 homes

2.6. Cursos de formació per al personal de la UIB

Donant continuïtat al compromís adquirit per l'OCDS en la formació interna del personal de la UIB, i com a novetat, s'ha incorporat un curs específicament adreçat al PDI. D'aquesta manera, durant el curs 2012-13 s'han ofert dos cursos, que es detallen a continuació:

En el marc del **Pla de formació del personal docent i investigador (FPDI)** de la UIB que duu a terme l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE-IRIE) d'aquesta universitat, per primera vegada i dins el pla anual per a 2013, l'OCDS ha dut a terme l'acció formativa **Educació per al Desenvolupament (EpD)**.

Els objectius generals plantejats al curs han estat:

- Contribuir a la transversalització de l'EpD en la formació reglada, amb especial incidència en l'àmbit universitari
- Conèixer els fonaments de l'EpD per una ciutadania global (cinquena generació) a les universitats
- Informar el professorat sobre els recursos d'EpD i les convocatòries específiques (tant dins com fora de la Universitat) i facilitar-hi l'accés
- Afavorir un espai de debat i reflexió sobre el repte de la transversalització curricular de l'EpD en la formació reglada.

El curs, de 4 hores de durada, es va realitzar el dia 27 de febrer de 2013 de 10 a 14 hores, amb un total de 11 PDI inscrits/es, dels quals el 73% són dones (11). Els departaments d'origen del PDI participant són Ciències Matemàtiques i Informàtica; Economia de l'Empresa; Pedagogia i Didàctiques Específiques; i Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

La docència d'aquest curs ha anant a càrrec de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.

Per altra banda, en el marc del **Pla de formació del personal de la UIB** que duu a terme l'àrea de Formació del Servei de Recursos Humans d'aquesta universitat i dins el pla anual per a 2013, l'OCDS ha ofert el curs **Introducció a la cooperació universitària al desenvolupament (CUD): conceptes bàsics i intervenció**, de 10

hores de durada, dirigit al PAS i PDI. Malauradament, per diferents factors relacionats amb el calendari d'inscripcions, aquest curs no es va poder dur a terme segons el que s'havia previst.

2.7. IX Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament (EpD)

Anualment, des de l'any 2004, l'OCDS publica una convocatòria que té la finalitat de fomentar l'organització d'accions de formació, sensibilització i difusió en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat organitzades per membres de la comunitat universitària, emmarcada dins l'EpD. Les accions proposades en el marc d'aquesta convocatòria han de tenir entre els seus objectius:

- Promoure canvis d'actituds i valors que contribueixin a millorar el desenvolupament humà sostenible i la recerca de canvis estructurals en la societat actual.
- Alertar sobre les situacions de desigualtat i injustícia existents en el món actual, així com impulsar la construcció d'un món més just i equitatiu, fomentant la consciència crítica i el compromís social del conjunt de la comunitat universitària.
- Difondre les accions en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament i solidaritat realitzades per diferents membres de la comunitat universitària de la UIB i els resultats obtinguts.

Les accions que poden ser objecte d'ajut han d'anar adreçades principalment a la comunitat universitària, amb la possibilitat que la societat de les Illes en general se'n vegi també beneficiada. Aquestes accions han d'estar incloses en alguna de les tipologies següents:

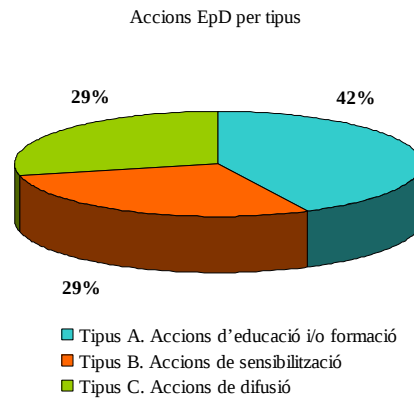
- A. Accions d'educació i/o formació**, que ajudin a comprendre els problemes i les seves causes, a conscienciar i a promoure la participació social: organització de cursos, seminaris, tallers, entre d'altres.
- B. Accions de sensibilització**, que informin i alertin sobre situacions d'injustícia i sobre les causes de la pobresa, que difonguin propostes d'actuació i rompin el cercle viciós d'ignorància-indiferència-ignorància: organització de conferències, taules rodones, campanyes, cinefòrums, entre d'altres.
- C. Accions de difusió d'experiències** de membres de la comunitat universitària mitjançant material o recursos d'EpD: exposicions, documents audiovisuals, contes, entre d'altres.

Les temàtiques tractades són molt diverses: polítiques socials, interculturalitat, equitat de gènere, drets humans, TIC, globalització i participació ciutadana, EpD, salut; i DHS.

Cercant l'adequació del programa a l'espai europeu d'educació superior (EEES), cal destacar el reconeixement acadèmic de l'alumnat que participa com a responsable en l'organització d'accions (3 crèdits ECTS) o bé com a membre d'un equip (1 ECTS).

La Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB, òrgan competent en la resolució de la convocatòria, ha avaluat i seleccionat les sol·licituds

presentades, a partir d'una proposta inicial realitzada per l'OCDS, i ha concedit un total d'ajuts de 15.056,52 euros, amb càrrec a la partida que la UIB destina a cooperació al desenvolupament i solidaritat. D'aquesta manera, durant el curs 2012-13, en el conjunt dels dos terminis establerts per a la presentació de sol·licituds en el marc de la IX Convocatòria d'ajuts per a accions d'educació per al desenvolupament, s'han rebut (16) sol·licituds i d'aquestes s'han aprovat set (7) accions. Al gràfic es pot veure la distribució de les accions aprovades segons la seva tipologia:

Les accions realitzades són les següents:

1. Seminari de Serveis Socials i Polítiques Públiques

Responsable: Miquel Àngel Oliver, professor del Departament de Filosofia i Treball Social.

Quantitat assignada: 920 euros.

Objectius:

- Crear un espai per al debat, l'anàlisi i la formulació de propostes sobre la realitat de les polítiques públiques de benestar en l'actual context de reformulació de les polítiques socials.
- Implicar professionals que treballen als diferents àmbits de les polítiques socials de les Illes Balears, especialment en l'àmbit dels serveis socials, així com persones participants en entitats socials.
- Incidir en l'anàlisi de les polítiques públiques en general i de les polítiques de serveis socials de manera específica, especialment en la incidència sobre aquestes de les respostes neoliberals a la crisi financera mundial.
- Obrir el debat sobre aspectes específics relacionats amb les polítiques socials públiques com: el finançament, els drets de ciutadania, la universalitat vs. l'especificitat de les prestacions, l'equitat territorial, la participació social en la provisió de serveis, l'ètica en l'exercici professional, entre d'altres.

Activitats: S'ha realitzat una jornada de presentació pública del seminari a la qual s'ha convidat professionals i altres persones relacionades amb les polítiques socials de les Illes Balears, en la qual s'ha comptat amb la presència del doctor Manuel Aguilar Hendrickson, professor titular de l'Escola Universitària de Treball Social de la Universitat de Barcelona, que ha dut a terme la conferència inaugural. A la mateixa jornada s'han presentat les línies de treball, i s'ha convidat les persones assistents a participar-hi. Cada grup ha estat coordinat per un membre del grup de recerca Desigualtats, Gènere i Polítiques Públiques, amb l'ajuda d'alumnat col·laborador i professionals externs.

Data: 20 de març de 2013, coincidint amb el Dia Internacional del Treball Social.

Nombre d'assistents: 155

2. Cicle Dona Sahrauí

Responsable: Joan Jesús Fiol, professor del Departament de Química.

Quantitat assignada: 1.450 euros.

Objectius:

- Fer difusió, sensibilització i denúncia del conflicte del poble sahrauí i de l'estancament que pateix en el marc internacional.
- Donar a conèixer la realitat de les dones sahrauís, el seu paper dins l'organització dels campaments de refugiats i la seva lluita en la defensa dels drets humans, tant en els campaments de refugiats a Tindouf (Algèria) com en els territoris ocupats del Sàhara Occidental.

Activitats: El cicle ha constat de dues jornades de tres hores amb conferències i audiovisuals. Així, durant la primera jornada, **L'èxode i la formació dels campaments de refugiats sahrauís**, s'han tractat els continguts següents:

- Paper i vivència de la dona sahrauí en l'èxode des dels territoris ocupats fins al que després es convertiria en els campaments de refugiats a Tindouf (Algèria).
- Paper de la dona sahrauí en l'estructura dels campaments, construcció i planificació d'aquests; organització i distribució dels serveis necessaris per a la supervivència dels refugiats.
- Recorregut de la legislació entorn de la dona al nostre país i comparació amb la situació de la dona sahrauí dins la seva societat i en el món àrab.

Durant la segona jornada, **Activisme de la dona sahrauí en els territoris ocupats**, els continguts tractats han estat els següents:

- Bloqueig mediàtic a la investigació *in situ* de la situació dels drets humans als territoris ocupats.

- Nombre d'assistants:** aproximadament 100 persones durant les dues jornades.

- Iniciar un diàleg crític i col·lectiu entorn de les possibilitats emancipadores de les noves tecnologies, però també una reflexió comunitària entorn dels perills i possibles abusos.
- Potenciar les iniciatives socials de les Illes Balears amb vista a enfortir el teixit associatiu, així com la comunicació i coordinació entre les diverses entitats i ONG locals, nacionals i internacionals.
- Sensibilitzar sobre les repercussions ecològiques, socials i polítiques de l'ús de les noves tecnologies. Això permetrà entendre el potencial de les tecnologies tant perquè les desigualtats i les injustícies reverteixin com per potenciar el desenvolupament humà sostenible.
- Examinar col·lectivament les eines tecnològiques al nostre abast, amb vista a implementar qualsevol projecte de sensibilització, cooperació, reivindicació política o iniciativa de canvi social.
- Iniciar un procés d'aprenentatge comunitari entorn d'alguna eina digital nova que permeti implementar un projecte social adaptat a les noves condicions.

Activitats: El cicle ha constatat d'onze sessions de dues hores de durada cadascuna. A continuació se'n detallen les temàtiques tractades:

- **Adaptació de vells moviments socials a les TIC**, a càrrec de l'Obra Cultural Balear, Grup d'Ornitologia Balear i AMADIBA.
- **Llibertat i (ciber) censura a l'Orient Mitjà i el nord d'Àfrica després dels aixecaments de 2011**, a càrrec de Laila Nachawati.
- **Influència de les xarxes socials i Internet en l'època postconflicte en el Balcans**, a càrrec d'Ervin Tokic.
- **La intifada pacífica del poble sahrauí i els mitjans de comunicació**, a càrrec de Hassanna Aalia.
- **Taula rodona: Cooperativisme i tecnologia**, amb la participació d'Ecoxarxa, Som Energia i Goteo.org.
- **Aspectes pràctics de la democràcia líquida: amenaces i oportunitats del vot electrònic**, a càrrec d'Eduardo Robles.
- **Els mites de la nova pobresa i la criminalització de l'exclusió social**, a càrrec d'Albert Sales.
- **Democràcies econòmiques transnacionals: un futur comú per a cooperatives i ONG**, a càrrec de David de Ugarte.
- **El paper de la tecnologia per a l'alliberació i el desenvolupament de Palestina**, a càrrec d'Abel Issa.
- **Energia sense futur, futur sense energia**, a càrrec d'Antonio Turiel.
- **Qui decideix allò que mengem? Agroindústria versus sobirania alimentària**, a càrrec d'Esther Vivas.

Data: Del 12 d'abril a l'11 de maig de 2013.

Nombre d'assistents: De les 26 persones que s'hi van inscriure, 19 han assistit al mínim d'hores necessàries per obtenir el certificat d'assistència. A cada sessió hi han participat unes 30 persones més, a part de les ja matriculades. Encara més: el fet que el cicle s'hagi retransmès en línia a través de la pàgina web del cicle i de les xarxes socials, el nombre de persones que han pogut beneficiar-se d'aquesta acció és molt més alt.

Visualització de les conferències: a través de la web <http://tecnocritica.org/>.

4. III Curs introductori d'educadors/es per al desenvolupament

Responsable: Juan José Burgués, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques.

Quantitat assignada: 2.600 euros.

Objectius:

- Concretar què és educació per al desenvolupament (EpD).
- Mostrar els continguts que s'aborden a les distintes etapes del sistema educatiu i acordar entre totes les persones participants, quins són propis de l'EpD.
- Treballar els conceptes i les eines bàsiques del desenvolupament i la cooperació internacional dins els camps de l'educació formal, i els de l'educació no formal.
- Explicar com es pot fer un enfocament didàctic dels continguts d'EpD adequat a cada una de les etapes del sistema educatiu.

- Oferir un conjunt de tallers, així com les eines metodològiques per a la seva realització, per dur a terme accions formatives dins els camps de l'educació formal i de l'educació no formal.
- Generar una reflexió crítica sobre l'origen de les desigualtats i fomentar una cultura de la solidaritat en els alumnes.
- Reflexionar sobre la importància de treballar aquests continguts dins els camps de l'educació formal i els de l'educació no formal.

Activitats: Realització del Curs Introductori d'Educadors i Educadores per al Desenvolupament, de 30 hores de durada, a càrrec de Juan José Burgués, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques, i M. José Martínez-Borso, professional independent i experta en la matèria.

Els continguts que s'hi han tractat han estat els següents:

- Un món globalitzat però desigual: desigualtats, economia i desenvolupament.
- La cooperació per al desenvolupament: conceptes bàsics i principals eines de cooperació.
- Aproximació a la teoria d'Amartya Sen i a la pedagogia crítica i de l'«oprimit» de Paulo Freire com a base de l'EpD.
- L'EpD dins l'escola: una disciplina tan important per comprendre el món com oblidada pel sistema educatiu.
- El disseny d'accions formatives d'EpD.

Data: del 8 al 12 de juliol de 2013.

Nombre d'assistents: 26 persones matriculades (22 dones i 4 homes), de les quals 20 han rebut el certificat d'assistència. Cal destacar que les persones assistents realitzaren un treball pràctic d'elaboració d'un taller d'EpD aplicable a alguna etapa del sistema educatiu, i que actualment (amb les tres edicions realitzades del curs) l'alumnat ja ha creat material per realitzar 60 tallers diferents.

5. Jornades Subvertint l'Ordre de Gènere: Deconstrucció, performativitat i teoria Queer

Responsable: Caterina Canyelles, alumna del Màster en Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere.

Quantitat assignada: 2.046 euros.

Objectius:

- Augmentar el coneixement sobre la identitat sexual i la teoria Queer, més enllà de la dicotomia sexe-gènere.
- Sensibilitzar les participants sobre diferents formes de viure la sexualitat a través d'un aprenentatge significatiu des del seu propi cos.
- Promoure una cultura respectuosa amb la diversitat sexual i inclusiva.
- Formar professionals de diferents sectors (especialment de l'educació i els serveis socials) sensibilitzades amb la temàtica que puguin dur a terme un efecte multiplicador, com a agents socials del canvi, integrant els continguts a la seva pràctica.
- Contribuir a ampliar el debat feminista més enllà de la dicotomia sexe-gènere.

- Enriquir el context acadèmic de la UIB, possibilitant el contacte de la comunitat universitària amb expertes internacionals de renom en la temàtica de la identitat i la diversitat sexual.
- Possibilitar el contacte de la comunitat universitària amb la praxi de les activistes transfeministes, posant en relleu com la teoria és encarnada, viscuda i transformada.
- Connectar el coneixement acadèmic amb la transformació social.

Activitats: A les jornades, que han tingut una durada de 20 hores, s'hi han tractat els continguts següents:

- Taller «**El corporal és polític. Performativitat i corpologies com a eines per als feminismes**», a càrrec de Ruth Muñoz i Caterina Canyelles.
- Ponència taller «**Les gramàtiques corporals. Cos, norma i representació**», a càrrec de Maria dels Àngels Torras, professora de Teoria i Literatura Comparada de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Taller sobre intersexualitat «**Més enllà dels binarismes sexuals i de la corporalitat normativa: la intersexualitat al llarg dels temps**», a càrrec de Maria Antònia Massanet.
- **Taller Drag King**, a càrrec de la Cooperativa Fil a l'Agulla de Barcelona, de 8 hores de durada i distribuïdes en 2 dies.

Data: Del 20 al 24 de setembre de 2013

Nombre d'assistents: 35 persones matriculades (28 dones i 7 homes), de les quals 14 han rebut el certificat d'assistència.

Visualització de l'audiovisual resum: accés disponible a través de la pàgina web de l'OCDS.

6. Audiovisual: *C/ Dona. Ningú no és més que ningú*

Responsable: Susana Batle, alumna dels estudis d'Educació Social.

Quantitat assignada: 2.853,40 euros.

Objectius: L'objectiu principal és visibilitzar la polivíctimització durant el cicle vital d'una dona «sense llar» i treballar per la sensibilització d'aquest col·lectiu.

Objectius específics:

- Evidenciar els diferents tipus de violència implícita i explícita al llarg del cicle vital d'una dona «sense llar».
- Visibilitzar la víctimització de les dones sense llar (invisibles).

- Incidir a través de la sensibilització per a la reducció i eradicació del fenomen de la violència de gènere.
- Aconseguir introduir noves perspectives de gènere als estudis realitzats sobre el fenomen sense llar.
- Reflectir la mancança de perspectiva de gènere en les intervencions socials al col·lectiu sense llar.
- Exposar el documental a tots els espais possibles.
- Treure a debat aquesta problemàtica i reflexionar sobre nous models d'intervenció basats en la perspectiva de gènere.

Activitats: El documental *C/ Dona. Ningú no és més que ningú* és un projecte que pretén ser una eina per a la sensibilització sobre un col·lectiu triplement invisibilitzat, pel fet de ser dona, sense sostre i víctima de violències de gènere. Les dones sense llar són un col·lectiu sotmès a nombroses violències. Per això és molt important treure a la llum la realitat que viuen moltes d'aquestes dones: cal reconèixer la polivictimització durant el cicle vital i reconèixer la

necessitat d'un model d'intervenció basat en la transversalitat i una acurada perspectiva de gènere. El documental ens exposa la vida de Paquita López a través de les diferents fases del cicle vital, des de la infància fins a l'actualitat. A través d'una mirada de retorn a la dignitat i optimista es pretén exposar les diferents violències i moments com a dona en la situació sense llar fins ara silenciades a la societat per la cruesa i a l'hora indiferència. Per altra banda, durant tot el documental ens acompanya la veu de diferents professionals que treballen amb el col·lectiu de sense llar i que, a més, han estat presents en el projecte de vida de la protagonista. Les seves aportacions són de gran importància, ja que no tan sols corroboren la informació de la testimoni, sinó que ens fan anar més enllà gràcies als seus coneixements teòrics i pràctics sobre el fenomen sense llar i víctimes de violència de gènere.

Data: Per a la presentació del documental al campus universitari i per tal de garantir una major afluència, s'han seleccionat dues dates corresponents al curs acadèmic 2013-14, el 28 d'octubre i el 5 de novembre de 2013. Posteriorment i en altres indrets es realitzaran altres presentacions i projeccions del documental.

Nombre d'assistents: durant les dues presentacions fetes al campus hi han assistit unes 300 persones. El fet de tenir el documental disponible en línia i d'haver fet altres projeccions fora del campus universitari fa que el nombre de persones que s'han beneficiat d'aquesta acció sigui molt més alt.

Visualització el documental: disponible al canal UIB i al canal Youtube de la UIB.

7. Exposició: Salut i cooperació universitària al desenvolupament

Responsable: Antoni Aguiló, professor del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Quantitat assignada: 2.560 euros.

Objectius:

- Contribuir a la sensibilització i promoure canvis d'actituds i valors de la comunitat, especialment la universitària, encara que també dels professionals de la salut i ciutadania en general, en projectes de cooperació al desenvolupament en l'àmbit de salut.
- Donar a conèixer les experiències desenvolupades en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament per part dels membres de la Facultat i del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.
- Promoure el plantejament de projectes de cooperació amb la Facultat i el Departament d'Infermeria i Fisioteràpia que estiguin dirigits a millorar la salut de les persones en països en vies de desenvolupament.
- Sensibilitzar sobre les ajudes en matèria de cooperació al desenvolupament que l'OCDS (Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat) de la UIB gestiona i del programa de formació i voluntariat que s'ofereix.

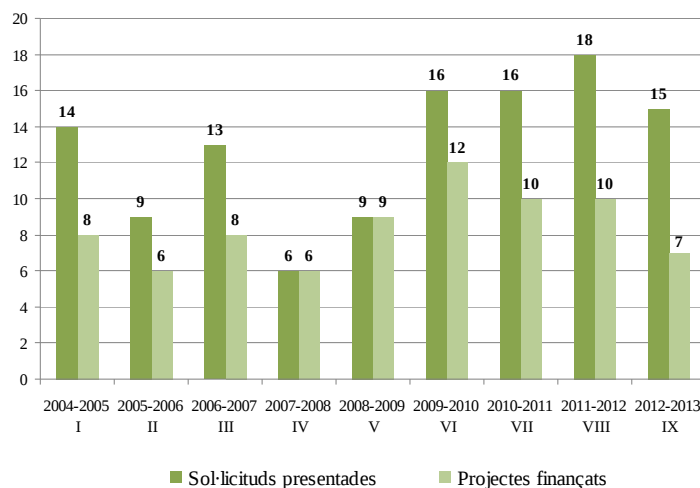
Activitats: Aquesta exposició presenta el mapa resum de totes les activitats realitzades pels membres de la Facultat i del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia en l'àmbit de la CUD en salut i finançades en el marc de la convocatòria d'ajuts per a projectes de l'OCDS.

Els projectes que formen part de l'exposició són:

1. Anàlisi de necessitats i capacitat de cuidadors/es en atenció integral a joves i nins amb necessitats especials i capacitats diferents a la regió de Somoto, Nicaragua.
2. Anàlisi de l'estat de salut de les dones i nins en situació d'exclusió social que viuen al carrer i facilitació de l'accés als serveis de salut sexual i reproductiva (regió d'Eldoret, Kenya).
3. Enfortiment de la unitat formativoassistencial de fisioteràpia a Dagnme East District hospital Ada, Ghana.
4. Valoració i detecció de necessitats en salut: desenvolupament de competències en metodologia de recerca quantitativa i qualitativa per a docents i professionals sanitaris de Tarija, Bolívia.
5. Sobirania i seguretat alimentària com a eix de desenvolupament: la provisió de proteïnes d'origen animal a partir de la cria porcina en les comunitats del cantó de Guaranda (província de Bolívar, Equador).

Durant el curs acadèmic 2012-13 s'han dut a terme l'elaboració i els preparatius de l'exposició, així com el conjunt d'elements de suport (bloc, Jux, Facebook i Flickr) per tal de presentar la exposició itinerant pel campus universitari i també per les seues universitàries de Menorca i d'Eivissa i Formentera durant el curs 2013-14.

Al gràfic següent es pot observar l'evolució, tant del nombre de sol·licituds presentades com de les accions aprovades, en el decurs de les diferents convocatòries:

Així, es pot comprovar que, malgrat l'augment de la demanda, s'ha finançat pràcticament el mateix nombre d'accions (entre 6 i 12 cada curs), però amb una partida pressupostària inferior en les últimes convocatòries. En aquests moments de recessió econòmica, això es deu, d'una banda, a l'ajust dels costos de les accions aprovades en coherència amb el caire solidari de la convocatòria; i d'altra banda, al fet d'haver inclòs un preu simbòlic de matrícula (per a algunes accions tipus A i B), que a més de permetre el seu cofinançament, pretén assegurar l'assistència a les accions que requereixen inscripció prèvia.

Per altra banda, si comptabilitzam el nombre global de persones involucrades en l'organització de les accions i les beneficiàries d'aquestes, el volum aproximat és d'unes 500-750 persones per convocatòria (sense tenir en compte les persones que hi participen puntualment i no s'hi inscriuen, ni aquelles que ho fan en línia o a través de les TIC, ni les accions de tipus C, per les dificultats que suposa mesurar-ne l'impacte).

2.8. Jornades de l'OCDS

Altres economies són possibles
 Jornades sobre Desenvolupament Humà Sostenible (DHS)
 16 i 17 de setembre de 2013
 Sala d'actes de Cas Jai, campus universitari

Els dies 16 i 17 de setembre de 2013 s'han dut a terme les jornades organitzades per l'OCDS Altres Economies són Possibles: Jornades sobre Desenvolupament Humà Sostenible i la Fira Alternativa i de Comerç Just, amb el suport de la Direcció General de Cooperació i Immigració de Govern de les Illes Balears, que s'han plantejat com un punt de trobada i debat sobre la situació actual de crisi global. En aquest espai s'ha

abordat des de múltiples perspectives, com l'ecologia feminista, econòmica, política i social, el concepte de desenvolupament humà sostenible (DHS), basat en valors plurals com la solidaritat, la reciprocitat, la coresponsabilitat, l'ètica de la cura de la vida, la visibilitat de les dones i la seva participació en la construcció col·lectiva del bé comú.

Aquesta iniciativa s'ha realitzat dins el marc del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la UIB en matèria de cooperació al desenvolupament i ha anat dirigida tant a la comunitat universitària com a membres d'entitats i ONG, així com a públic en general interessat en la temàtica.

La inscripció a les jornades ha estat opcional, només per a aquelles persones interessades a aconseguir un certificat d'assistència expedit per l'OCDS. D'aquesta manera, un total de 68 persones s'hi van inscriure mitjançant el formulari en línia que es va habilitar a la pagina web de l'OCDS, de les quals, 16 van assistir a un mínim del 80% de les sessions i obtingueren el corresponent certificat d'assistència.

El programa de les jornades, inaugurades pel Rector de la UIB, senyor Llorenç Huguet; la directora general de Cooperació i Immigració del Govern de les Illes Balears, senyora Antònia Maria Estarellas; i el vicerector de Campus, Cooperació i Universitat Saludable, senyor Antoni Aguiló; ha estat el següent:

Dilluns 16 de setembre de 2013

- Conferència: «**Com es pot avançar en la transició econòmicoecològica?**», a càrrec d'Oscar Carpintero, professor d'Economia Aplicada de la Universitat de Valladolid.
- Conferència: «**Ecofeminismes materialistes i justícia de gènere. Política, vida i temps**», a càrrec de María José Guerra Palmero, de l'Institut Universitari d'Estudis de les Dones de la Universitat de La Laguna.
- Projectió del segon número de la col·lecció *UIB Càmera i Cooperació: Una experiència de mobilitat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament a Anantapur (Índia)*.
- Conferència: «**L'ecosocialisme feminista i la crisi civilitzadora**», a càrrec d'Iñaki Barcena Hinojal, professor i investigador en Ciència Política de la Universitat del País Basc i membre d'Ekologistak Martxan.
- Fòrum de debat, amb la moderació de Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.
- Obra de microteatre *Gènesi*, a càrrec de la companyia Trapo y Mocho.

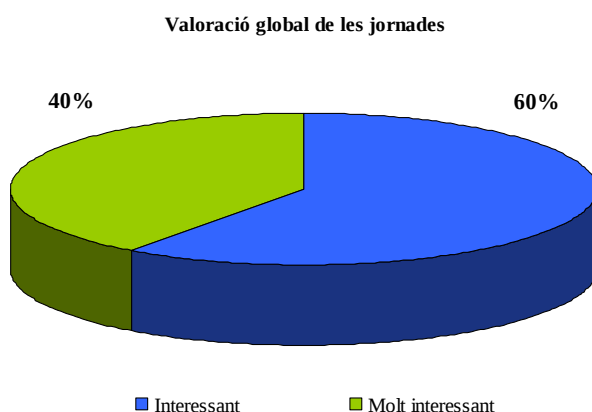
Dimarts 17 de setembre de 2013

- Conferència: «**El futur només serà humà i sostenible si és feminista**», a càrrec de Yolanda Jubeto Ruiz, professora i investigadora en Economia Aplicada de la Universitat del País Basc i col·laboradora de l'Institut d'Estudis sobre Desenvolupament i Cooperació Internacional, Hegoa.
- Conferència: «**El paper de les dones en la producció d'aliments des d'una perspectiva de sobirania alimentària**», a càrrec d'Isabel Vilalba Seivane, secretària general del Sindicato Labrego Galego (SLG).
- Visita a la Fira Alternativa i de Comerç Just.
- Taula rodona: «**És possible l'ús ètic dels meus doblers?**» amb la participació d'Antoni S. Amengual, coordinador d'estalvi ètic de Colonya Caixa Pollença; Esther Luna, directora de Triodos Bank a les Illes Balears; i Jordi López, soci promotor del projecte Fiare a les Illes Balears, amb la moderació de Maria Antònia Ribas, professora del Departament d'Economia Aplicada.

- Conclusions de les jornades, moderades per l'OCDS.

La visita a la Fira Alternativa i de Comerç Just, ubicada a l'espai de l'estació del metro al campus universitari, oberta a totes les persones interessades de les 10 a les 18 hores, ha permès conèixer de primera mà diferents iniciatives locals d'organitzacions tan diverses com cooperatives, associacions ecologistes, plataformes feministes, experiències de comerç just i solidari, bancs del temps, agricultura ecològica, economies de la cura, mercats i xarxes d'intercanvi com: S'Altra Senalla, Fundació Vicente Ferrer, Càritas Mallorca, Fiare, Triodos Bank, Amnistia Internacional, Enginyeria sense Fronteres, Banc del Temps del Puig de Sant Pere, Banc del Temps del Cercle Matern, Assemblea Antripatriarcal, Dret a decidir, Feministes en Acció, Associació Naixença i Casal de les dones, Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB), Fundació Natxaret, Transitant, i la UIB (OCDS, Oficina de Gestió Ambiental i Sostenibilitat –OGAS– i Servei d'Informació).

La valoració del conjunt de les jornades ha estat molt positiva per part del públic assistent, ja que s'ha obtingut una mitjana de 3,32 sobre 4, tal com es pot veure al gràfic següent:

2.9. Accions d'educació per al desenvolupament en col·laboració amb altres entitats: cursos, exposicions, audiovisuals, conferències, taules rodones, entre d'altres

Any rere any augmenta el nombre d'activitats de sensibilització en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat que l'OCDS organitza conjuntament amb altres entitats de caire social, per iniciativa pròpia o bé a petició d'aquestes mateixes entitats.

El conjunt d'aquestes activitats té per objectiu contribuir a la generació de consciències crítiques, per fer cada persona responsable i activa, a fi de construir una nova societat civil compromesa amb la solidaritat i participativa.

Durant el curs 2012-13, en relació amb aquest tipus d'activitats, s'han dut a terme les projeccions, presentacions de llibres i informes, exposicions, conferències, xerrades, els debats i les campanyes que s'especifiquen a continuació, en els quals s'han tractat assumptes relacionats amb l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i s'ha donat a

conèixer la realitat que es viu en països del Sud o problemàtiques globals associades a la injustícia social. A continuació es presenta un resum ordenat cronològicament de les accions realitzades:

II Cicle de Cinema sobre Drets Humans a l'Amèrica Llatina

L'Associació Pau amb Dignitat - Illes Balears, en el marc del projecte «Observatori sobre Drets Humans a l'Amèrica Llatina - Fase II», que compta amb el suport del Govern de les Illes Balears i la col·laboració de l'OCDS, així com altres entitats socials de Mallorca, ha organitzat el **II Cicle de Cinema sobre Drets Humans a l'Amèrica Llatina**.

Aquesta mostra, que s'ha celebrat els dies 15, 17, 22 i 24 d'octubre de 2012 a la sala d'actes de Sa Riera, ha estat una convidada a la reflexió sobre la situació dels drets humans a la regió i s'hi han repassat els diferents temes de l'agenda llatinoamericana. Les pel·lícules seleccionades han girat al voltant de l'actual consolidació de sistemes democràtics, les serioses limitacions institucionals dels quals, i els conflictes polítics i socials, presenten noves problemàtiques de drets humans.

Les projeccions que s'han dut a terme, seguides d'un debat, han estat les següents:

- ***También la lluvia***, que tracta la temàtica del dret a l'aigua i la privatització com a nova forma de colonialisme a Bolívia.
- ***Hermano***, que tracta la temàtica d'exclusió social, violència urbana i pobresa a Veneçuela.
- ***Una vida mejor***, que tracta la temàtica de fenòmens migratoris i la seguretat de les fronteres a Mèxic.
- ***Los colores de la montaña***, que tracta la temàtica del conflicte armat i desplaçament a Colòmbia.

Presentació del llibre *La privatización de los servicios públicos en España*

ATTAC-Mallorca, amb la col·laboració de l'OCDS, ha organitzat la presentació del llibre *La privatización de los servicios públicos en España*, que s'ha dut a terme el 18 d'octubre de 2012 a les 12.30 hores a la sala d'actes de l'edifici Ramon Llull.

La presentació del llibre ha comptat amb la intervenció d'Àngels Martínez Castells, economista de la Universitat de Barcelona, membre de l'organització catalana Dempeus per la Salut Pública i del Consell Científic d'ATTAC-Espanya; i Matteo Guainazzi, coordinador estatal de la comissió de Serveis Públics d'ATTAC-Espanya.

Exposició *Mapes del món*

L'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears ha mostrat al campus universitari l'exposició ***Mapes del món***, per tal de donar a conèixer una eina de reflexió al voltant de temes polítics i socials des d'un vessant constructiu i crític a partir de 42 mapes.

Els mapes que componen l'exposició pertanyen al projecte Worldmappers, en el qual en cadascun dels mapes es redimensionen els territoris en funció de la temàtica tractada. D'aquesta manera, les proporcions dels territoris creixen o decreixen d'acord amb una variable determinada, posant en evidència les desigualtats entre les diferents regions del món.

L'exposició ha estat itinerant per diferents espais del campus:

- Edifici Guillem Cifre de Colonya, del 22 d'octubre al 5 de novembre de 2012.
- Edifici Ramon Llull, del 5 al 19 de novembre de 2012.
- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos, del 19 de novembre al 3 de desembre de 2012.

III Jornades Universitàries sobre el Sàhara Occidental

L'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears, juntament amb l'àrea de Dret Internacional Públic de la UIB, ha organitzat les III Jornades Universitàries sobre el Sàhara Occidental, que han tingut lloc els dies 26 i 27 d'octubre de 2012 a la sala d'actes de Sa Riera.

A les jornades s'ha fet una aproximació historicopsicològica al Sàhara Occidental, des dels anys setanta fins a l'actualitat, amb la intervenció de diferents especialistes, membres d'entitats i institucions que donen suport a la causa sahraui i hi treballen; s'ha dut a terme una anàlisi de les conseqüències de l'ocupació del Sàhara, amb representants de diferents organitzacions de suport al Sàhara Occidental, juristes internacionals i representants polítics; i s'ha projectat el documental *El problema. Testimonio del pueblo saharaui*, guardonat en diferents certàmens internacionals.

Exposició *Històries a través de l'aigua*

UNICEF Comitè Balears, a través de l'OCDS, ha posat a disposició de la comunitat universitària l'exposició ***Històries a través de l'aigua***, així com una sèrie d'activitats organitzades al seu voltant. D'aquesta manera s'ha pogut veure que malgrat que l'aigua és un element essencial per a la vida, al món hi ha gairebé 900 milions de persones que no tenen accés a l'aigua potable. Així, l'exposició plasma la història de l'accés a l'aigua de diversos països, des de la Costa d'Ivori a Nigèria, passant per

Laos i Haití, entre altres, per tal de sensibilitzar respecte a la importància de l'aigua i el sanejament per al compliment complet dels drets de la infància.

L'exposició s'ha pogut visitar a l'edifici Guillem Cifre de Colonya (hall) entre el 5 i el 16 de novembre de 2012.

De forma paral·lela i en col·laboració amb la Facultat d'Educació, s'han dut a terme les següents activitats obertes al públic en general:

- Presentació de l'informe «La infància a les Illes Balears 2012-2013», dia 8 de novembre, a l'Aula Magna de l'edifici Guillem Cifre de Colonya.
- Sessió informativa sobre supervivència infantil, una de les prioritats estratègiques de l'UNICEF al nivell mundial, dia 13 de desembre, a l'Aula de Graus de l'edifici Guillem Cifre de Colonya.

Exposició *Ciutat de tots/es, llar d'alguns/es*

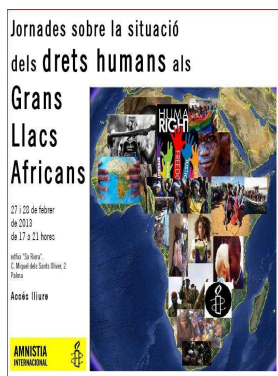
Metges del Món – Illes Balears, a través de l'OCDS, ha exposat ***Ciutat de tots/es, llar d'alguns/es***, mostra que posa de manifest una de les formes més visibles i crues de l'exclusió social, que és la manca d'una llar i que demostra d'una manera evident la injustícia social existent. Aquesta exposició recull la història de Nico, Laura, Eduardo, María del Mar i Guillermo, Joaquín, Julián i Josema. Els seus desitjos i dificultats, que representen els sentiments i emocions dels qui viuen aquesta vulnerabilitat, parlen de solitud, prejudicis, indiferència, preocupació, por, impotència, humiliació, inseguretat..., i de fred, cansament, dolor, malestar..., però també

d'experiència, d'il·lusió i de ganes de tirar endavant.

L'exposició ha estat itinerant per diferents espais del campus:

- Edifici Gaspar Melchor de Jovellanos: del 17 de desembre de 2012 al 18 de gener de 2013.
- Edifici Ramon Llull: del 21 de gener al 8 de febrer de 2013.
- Edifici Guillem Cifre de Colonya: de l'11 de febrer a l'1 de març de 2013.

Jornades sobre la situació dels drets humans als Grans Llacs Africans

Amnistia Internacional Illes Balears, amb la col·laboració de la UIB i Veïns Sense Fronteres, han organitzat per als dies 27 i 28 de febrer unes jornades sobre la situació dels drets humans als Grans Llacs Africans, que han comptat amb presència d'Alfonso López, president de la Secció Espanyola d'Amnistia Internacional.

En aquestes jornades s'ha presentat el darrer informe d'Amnistia Internacional sobre la República Democràtica del Congo (RDC), s'ha realitzat una conferència sobre la problemàtica dels Grans Llacs des d'una perspectiva multifactorial i s'ha tractat l'agenda internacional de construcció de pau a la RDC, l'explotació dels recursos naturals i el treball de les ONGD.

Exposició *La guerra no és joc de nens*

L'associació Thakhi Runa, a través de l'OCDS, ha posat a disposició de la comunitat universitària l'exposició *La guerra no és joc de nens*. Aquesta exposició fotogràfica pretén visibilitzar els rostres de la població infantil afectada i immersa enmig del conflicte armat de Colòmbia, un col·lectiu extremadament sensible i important per al futur d'un grup social, una població o un Estat.

L'exposició ha estat itinerant per diferents espais del campus:

- Edifici Arxiduc Lluís Salvador: del 22 d'abril al 3 de maig de 2013.
- Edifici Mateu Orfila i Rotger: del 6 de maig al 17 de maig de 2013.
- Edifici Ramon Llull: del 20 de maig al 3 de juny de 2013.

Acte de presentació i denúncia del cas Girifna per Amnistia Internacional

El grup d'Amnistia Internacional que treballa al campus de la UIB, conjuntament amb l'OCDS, ha organitzat un acte de difusió i sensibilització al voltant del moviment de resistència no violent del Sudan. D'aquesta manera s'ha presentat i denunciat el cas del grup de joves activistes sudanesos anomenat Girifna, el qual és format en gran part per estudiants i que reivindica més llibertat i democràcia al seu país, per la qual cosa s'ha vist sotmès a fortes i molt dures repressions.

A l'acte, dut a terme el dia 16 de maig a l'Aula de Graus de l'edifici Mateu Orfila i Rotger, s'ha projectat un audiovisual sobre la temàtica i s'ha realitzat una recollida de signatures com a mostra de rebuig a la violació dels drets humans a la qual està sotmès aquest grup.

2.10. Transversalització de la cooperació universitària al desenvolupament (CUD)

Assolir la transversalització de la CUD als diferents estudis i assignatures de la UIB és un dels grans reptes que l'OCDS té per davant. Ara per ara i arran de la demanda directa de diferent professorat, l'OCDS ha participat en la impartició de sessions formatives de CUD i EpD, en el marc de la programació de diferents assignatures.

Per una banda, dins el marc de l'assignatura de quart curs del grau de Biologia, **Redacció i Execució de Projectes (codi 20128)**, de la qual és professor Joan Rita, l'OCDS ha participat el dia 30 de novembre de 2012 en una sessió de 50 minuts de durada dirigida als seus alumnes (20 alumnes). Aquesta assignatura té un caràcter multidisciplinari: l'alumnat de darrer any de grau pot fer ús dels diferents coneixements que ha adquirit al llarg dels seus estudis per tal de proposar, defensar, executar i gestionar projectes. D'aquesta manera s'estructuren les diferents unitats didàctiques de

l'assignatura en tres grans blocs, un d'introducció a l'elaboració de projectes, un de descriptiva i estructura de projectes i un d'introducció al món laboral.

Per altra banda, dins el marc de l'assignatura optativa per a tercer i quart curs del grau de Geografia **Grans Regions Naturals del Món (codi 21140)**, de la qual és professor Macià Blázquez, l'OCDS ha participat el dia 17 de maig de 2013, juntament amb el Centre de Documentació en Cooperació al Desenvolupament (CD2), en una sessió de dues hores de durada dirigida als seus alumnes, en la qual l'OCDS ha tingut una hora per exposar la seva tasca i els fonaments de la CUD. Aquesta assignatura, amb 15 persones matriculades, tracta en primer lloc la geografia dels recursos naturals, des de l'enfocament biofísic del metabolisme socioeconòmic, mitjançant l'estudi de la distribució i explotació humana de l'energia, l'aigua, els minerals i la biodiversitat; en segon lloc, tracta l'evolució històrica d'aquesta explotació humana, que desemboca en l'actual crisi socioambiental (l'Antropocè); i a l'últim s'hi estudien els escenaris futurs des de la visió de conjunt que proporciona la geografia del desenvolupament.

3. Projectes de cooperació universitària al desenvolupament de la UIB

3.1. IX Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament

Com cada cru acadèmic des de l'any 2004, es publica aquesta convocatòria que té com a objectiu donar suport a projectes de cooperació universitària al desenvolupament elaborats per equips de la comunitat universitària en què es desenvolupin:

- A) Projectes de diagnòstic de les necessitats.
- B) Projectes de formació, d'intercanvi de coneixements i de capacitació dels recursos humans: formació de formadors/es, professionals i poblacions locals.
- C) Projectes de foment i assessorament en l'elaboració de plans de desenvolupament en qualsevol àrea temàtica.
- D) Projectes de recerca per al desenvolupament.

Entre els dies 14 de juny i 12 de juliol de 2012 va romandre obert el període de presentació de sol·licituds per a la IX Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament 2012, en la qual s'han presentat un total de deu (10) sol·licituds dins el termini establert, amb un import total sol·licitat de 131.107,15 euros.

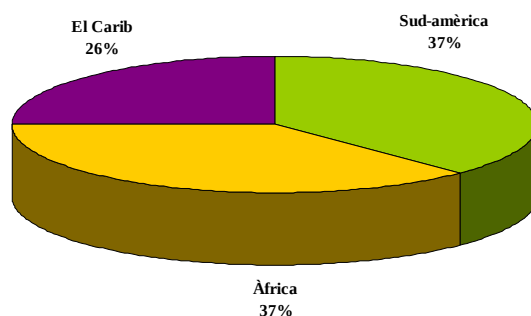
D'aquestes sol·licituds s'han finançat 8 projectes, per un import total de 73.000 euros a càrrec de la present convocatòria. Inici: dins l'any 2012; finalització: 30 de setembre de 2013.

A la següent taula apareixen els títols dels projectes finançats, les persones responsables i els ajuts concedits:

Responsable	Projecte	Ajut concedit
1 Javier Gulías Departament de Biologia	Impuls a la implementació d'alternatives de desenvolupament sostenible en el districte rural de Zongo del municipi de La Paz, validació de l'ús de plantes autòctones eficients en l'ús de l'aigua, BOLÍVIA.	10.000 euros
2 Jesús Salinas Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació	Accions de desenvolupament comunitari per a la societat de la informació i el coneixement en la comunitat aimara de l'altiplà bolivià, BOLÍVIA.	10.500 euros
3 Carlos Juiz Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica	Detecció automatitzada de reinfestació per <i>Triatoma infestans</i> – Fase II, PARAGUAI.	11.000 euros
4 Jesús M. González Departament de Ciències de la Terra	Turisme i transformació d'espais urbans. Anàlisi comparada i transferència de coneixement per a diferents ciutats de Cuba i la República Dominicana, CUBA i REPÚBLICA DOMINICANA.	10.500 euros

5	Avel·lí Blasco Departament de Dret Públic	Planificació i ordenació d'un desenvolupament turístic sostenible a la platja Santa Lucía de Cuba, CUBA.	7.000 euros
6	Miguel Ángel Miranda Departament de Biologia	Disseny d'un sistema de control integrat enfront dels mosquits (<i>Diptera: Culicidae</i>) a Praia, CAP VERD.	10.000 euros
7	Elisa Bosch Departament d'Infermeria i Fisioteràpia	Formació i assessorament per a la millora de la qualitat assistencial, docent i en investigació de la Fisioteràpia a Ghana, GHANA.	8.000 euros
8	Francesc Sastre Departament d'Economia Aplicada	La formació de formadors per a la revaloració del patrimoni cultural i la seva gestió en el sector turístic del Magrib, MARROC.	6.000 euros
Total:			73.000 euros

Per distribució geogràfica, es pot observar una concentració dels projectes finançats a Amèrica del Sud i el Carib:

En forma de resum, a continuació es descriuen els projectes executats ordenats per blocs geogràfics segons el país on s'han desenvolupat.

BOLÍVIA

Impuls a la implementació d'alternatives de desenvolupament sostenible en el districte rural de Zongo del municipi de La Paz, validació de l'ús de plantes autòctones eficients en l'ús de l'aigua.

Responsable: Javier Gulías, professor del Departament de Biologia.

Equip: Elena Baraza, Veriozka Azeñas i Antònia Romero, de la UIB; Jasivia Gonzales i Óscar Plata, de l'ACEAA; i Emilia García i Rosa Isela, del HNB.

Contrapart: Asociación Boliviana para la Investigación y Conservación de Ecosistemas Andino-Amazonicos (ACEAA).

Entitat col·laboradora: Herbari Nacional de Bolívia (HNB), dependent de la Universitat Pública Major de San Andrés.

Ubicació: La Paz, Bolívia.

Objectius: Identificar alternatives de desenvolupament sostenible en el districte rural de Zongo, promovent l'ús d'espècies vegetals autòctones de Bolívia que siguin eficients en l'ús de l'aigua.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Identificar i caracteritzar espècies de plantes autòctones de Bolívia d'interès econòmic que siguin eficients en l'ús de l'aigua.
- Proporcionar elements que sustentin el plantejament d'alternatives de desenvolupament econòmic sostenible, promovent la conservació dels recursos hídrics amb espècies eficients en l'ús d'aigua en el districte de Zongo.
- Impulsar la recerca aplicada en la comunitat científica local en l'àmbit de la selecció d'espècies de plantes eficients en l'ús de l'aigua i l'agricultura sostenible.
- Desenvolupar de forma participativa una estratègia que permeti valorar, cuidar i manejar de manera sostenible i consensuada el recurs hídric de la vall de Zongo.

Ajut concedit: 10.000,00 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Després de la classificació de les espècies de plantes del districte de Zongo, s'ha analitzat la viabilitat de la seva producció i comercialització a la zona; s'han realitzat diferents visites a comunitats i recollit mostres de diferents espècies per a l'execució d'experiments.

Posteriorment s'han seleccionat 9 comunitats ubicades en diferents nivells d'altitud amb les quals s'ha treballat. Destaca entre totes, per la seva implicació, la comunitat indígena Kelekelera del poble de Leco, única comunitat indígena de la zona. Amb aquesta comunitat, composta per 35 famílies i un total de 185 habitants, s'ha elaborat una proposta per conservar i gestionar els seus recursos naturals de manera sostenible impulsant la producció ecològica de cacau. Al mateix temps s'ha

treballat amb l'equip docent i l'alumnat del HNB en una nova línia d'investigació, utilitzant una nova metodologia i eines tecnològiques per impulsar-la.

Accions de desenvolupament comunitari per a la societat de la informació i el coneixement en la comunitat aimara de l'altiplà bolivià.

Responsable: Jesús Salinas, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació.

Equip: Santos Urbina, Francisca Negre, Bárbara de Benito, Juan Moreno, Antònia Darder, Antoni Aguiló i Carlos Moreno, de la UIB; i Marcelina Condori, Paulino Quito, Ascencio Mamani, Absalón Álvaro, Lidia Limanchi i Ramiro Pinto, de la UAC.

Contrapart: Unidad Académica Campesina (UAC) de Batallas.

Ubicació: Altiplà bolivià, Bolívia.

Objectius: Disseny, organització i posada en marxa de serveis educatius per a comunitats rurals d'ètnia aimara, des de la perspectiva de la inclusió digital, per contribuir a integrar esforços de distintes institucions, conscients que l'accés a una educació de qualitat en tots els nivells i a la formació superior constitueix una de les vies de desenvolupament d'aquestes comunitats.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Oferir a grups minoritaris i comunitats aïllades i/o en situació de pobresa, oportunitats de comunicació i integració socioeconòmica i de formació.
- Oferir i promoure la capacitat de les persones responsables del projecte per a la dinamització de les comunitats.
- Explorar fórmules innovadores per a l'accés comunitari a les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) que permetin optimitzar la convergència de tecnologia i serveis de formació i desenvolupament local i regional, d'acord amb les característiques pròpies de cada comunitat.
- Possibilitar més oportunitats de la ciutadania a través d'un sistema modern i adequat d'educació a distància i integrat en la xarxa.
- Incorporar els nins/es i joves de les comunitats rurals del municipi de Pucarani en l'educació contínua per a la promoció de la salut, la prevenció de malalties i la cura del medi ambient a través de les TIC.

Ajut concedit: 10.500 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

En el transcurs del projecte s'ha capacitat les persones responsables del projecte, professorat, personal tècnic i alumant de les UAC en matèria de TIC, per tal que serveixin d'intermediaris per capacitar la resta de la població de les seves comunitats. Entre els cursos i tallers impartits s'han tractat entre d'altres els eixos temàtics relacionats amb els mòduls tècnic, social, organitzacional i comunicacional. D'aquesta manera s'ha avançat en la implantació del Centre de Recursos Multimèdia, s'ha millorat l'accés del jovent a l'educació superior en la zona i s'ha potenciat el desenvolupament de projectes comunitaris d'incorporació a la societat del coneixement. Cal destacar que el present projecte s'integra i suma esforços amb diferents institucions locals, amb el compromís per part de la totalitat de municipalitats i de les autoritats provincials conscients de la importància de l'accés a una educació de qualitat. Per altra banda i fruit de les demandes de la contrapart, s'han obert noves línies de col·laboració amb la UIB ampliant les àrees de coneixement amb les quals treballar, com ha estat el cas de salut, implicant com a membres de l'equip PDI d'Infermeria i Fisioteràpia de la UIB.

PARAGUAI

Detecció automatitzada de reinfestació per *Triatoma infestans* – Fase II.

Responsable: Carlos Juiz, professor del Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica.

Equip: Ramon Puigjaner, Bartomeu Serra, Isaac Lera, Carlos Guerrero i Beatriz Gómez, de la UIB; Sergio Aranda, Ellen Méndez, Sara Arévalos, Diego Ihara, José Marín Massolo, María Elena García, Christian Schaerer, Benjamín Barán, Enrique Dávalos, Federico Gaona, Jorge Martín, Adolfo Javier Jara i Horacio Legal, de la Facultat Politècnica de la Universitat Nacional d'Asunción; i María Celeste Vega, Míriam Soledad i Gladys Rojas, del CEDIC.

Contrapart: Facultat Politècnica de la Universitat Nacional d'Asunción (UNA).

Entitats col·laboradores: Centro para el Desarrollo de la Investigación Científica (CEDIC), al Paraguai; i IBITEC, SL (a Mallorca).

Ubicació: El Chaco paraguaià, Paraguai.

Objectius: Dissenyar i desenvolupar un sistema automatitzat per detectar la presència de l'insecte transmissor de la malaltia de Chagas.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Dissenyar i desenvolupar una xarxa de sensors multimèdia sense fils de baix consum per a la detecció de l'insecte *Triatoma infestans*.
- Dissenyar i desenvolupar una xarxa d'alimentació alternativa basada en energies renovables per tal d'alimentar tant la xarxa de sensors com la xarxa de transport.
- Redissenyar i desenvolupar una aplicació web amb les noves característiques de la xarxa de sensors multimèdia per a la presentació de les dades recollides per la xarxa de sensors sense fils que permeti monitorar i gestionar en cada moment l'estat dels sensors.
- Redissenyar i desenvolupar la trampa encebada i fer les validacions del prototipus en la detecció d'infestació de l'insecte *Triatoma infestans*.
- Desenvolupar el sistema automatitzat d'identificació de l'insecte *Triatoma infestans* amb tècniques de tractament d'imatges i de reconeixement de so.

Ajut concedit: 11.000 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Les activitats realitzades en el present projecte són la continuïtat dels esforços iniciats en la fase anterior amb la intenció d'obtenir un sistema de detecció eficient en la lluita contra la malaltia de Chagas. El prototipus de caixa desenvolupat a la UIB s'ha provat a la UNA amb assajos de laboratori, que han permès la construcció d'una nova caixa de detecció molt més avançada. Aquestes proves estan encaminades a poder provar el sistema sobre el terreny amb la problemàtica associada de l'ambient hostil en què s'implementarà.

CUBA i REPÚBLICA DOMINICANA

Turisme i transformació d'espais urbans. Anàlisi comparada i transferència de coneixement per a diferents ciutats de Cuba i la República Dominicana.

Responsable: Jesús M. González, professor del Departament de Ciències de la Terra.

Equip: Antoni Artigues, Margarita Novo, Sònia Vives, Onofre Rullan i Ismael Yrigoy, de la UIB; Enrique Navarro, de la Universitat de Màlaga; Eduardo Salinas, Ricardo Remond, Maite Echarri i Roberto González, de la Universitat de l'Havana; Yanira Arias, de l'Oficina de Planificació de Varadero; Yolanda León, de l'Instituto Tecnológico de Santo Domingo; i Gabriela Sauter, de la Universitat de Toronto.

Contrapart: Universitat de l'Havana i Instituto Tecnológico de Santo Domingo.

Entitat col·laboradora: Escola Universitària de Turisme de la Universitat de Màlaga; i Departament de Geografia de la Universitat de Toronto (Canadà).

Ubicació: L'Havana, Cuba; i Santo Domingo, República Dominicana.

Objectius:

Estudiar el paper del turisme en el desenvolupament residencial de barris de treballadors/es del turisme i en la rehabilitació urbana dels centres històrics de les capitals de la República Dominicana i Cuba, per tal d'entendre els processos territorials i socials que hi tenen lloc i amb la finalitat de proposar mesures que incideixin en una major igualtat social i la millora de la qualitat de vida de la població més desafavorida.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Inventariar i avaluar els usos del sòl als assentaments de treballadors/es del turisme i els desenvolupaments urbanístics (Boca de Camarioca, Cuba; i Hoyo de Friusa, República Dominicana).
- Analitzar la transformació social i urbana dels centres històrics a conseqüència del turisme i fer estudis comparatius dels efectes dels sistemes econòmics d'aquests països sobre el desenvolupament dels distints tipus d'espais urbans estudiats.
- Contribuir a la formació en planejament urbà i territorial i planificació turística de personal docent, estudiants i tècnic de les administracions públiques implicades.

Ajut concedit: 10.500 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Durant l'execució del projecte s'han dut a terme diferents sortides de treball de camp a l'Havana Vella, a l'entorn urbà de Boca de Camarioca, a la ciutat colonial de Santo Domingo i a l'entorn urbà de Punta Cana, per tal de realitzar una complexa cartografia dels usos dels sòls i l'expansió de la urbanització. D'altra banda, s'ha participat en múltiples reunions de treball, diferents conferències i seminaris, com el seminari taller «Turismo y gestión: experiencias en contextos de destinos de sol y playa», a la Universitat de l'Havana. Les anàlisis i les metodologies desenvolupades han servit per assessorar la comunitat científica i la societat civil per a una gestió sistematitzada del potencial i les complexitats del turisme en barris residencials en entorns de pols turístics (Bávaro i Varadero) i en l'aprofundiment dels impactes del turisme en barris històrics de les ciutats, una perspectiva poc treballada.

CUBA

Planificació i ordenació d'un desenvolupament turístic sostenible a la platja Santa Lucía de Cuba.

Responsable: Avel·lí Blasco, professor del Departament de Dret Públic.

Equip: Aina Salom, Joana Socas i Bartomeu Trias, de la UIB; i M. Elena Betancourt, Geiser Perera, Tomás Molinet, Yaima Caballero i Ethel Ramírez, de la Universitat de Camagüey.

Contrapart: Centro de Estudios Multidisciplinarios del Turismo (CEMTUR), de la Universitat Ignacio Agramonte Loynaz de Camagüey.

Ubicació: Camagüey, Cuba.

Objectius: Constituir un grup d'investigació interuniversitari amb vocació de permanència en el temps, que analitzi comparativament la regulació turística, així com les experiències en turisme sostenible, a Cuba i Espanya; capacitant els principals actors del desenvolupament turístic a la platja Santa Lucía respecte als objectius de la sostenibilitat del pla d'ordenament i la necessària participació ciutadana.

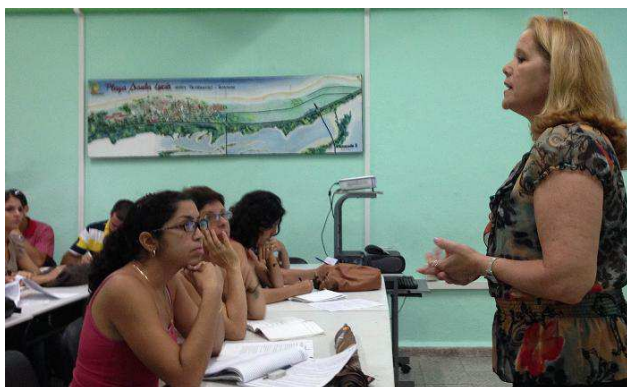
Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Intercanviar i compartir coneixements i experiències en la matèria.
- Establir vincles acadèmics que permetin consolidar el grup de recerca.
- Aportar idees per al desenvolupament turístic sostenible a la zona litoral nord de la província de Camagüey.

Ajut concedit: 7.000 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Amb el present projecte s'ha constituït un grup de recerca interuniversitari per analitzar comparativament la regulació turística i les experiències dutes a terme en l'àmbit del turisme sostenible en ambdós territoris.

Amb aquesta finalitat s'ha dut a terme un taller provincial sobre reordenament territorial a la platja de Santa Lucía, amb la presència d'un important nombre de participants i una important diversitat de perfils acadèmics i professionals, entre els quals cal destacar l'assistència de diferents funcionaris/àries de l'administració cubana i professorat universitari, en una excel·lent

oportunitat per debatre i compartir experiències des de diferents punts de vista i realitats. Per altra banda, l'estada formativa de María Elena Betancourt, directora del CEMTUR; i de Tomás Molinet, investigador del mateix centre, a la UIB ha permès un intercanvi d'informació i coneixement amb la totalitat de l'equip de la UIB implicat i una excel·lent oportunitat d'accés a múltiple informació i documentació de difícil accés des de Cuba.

CAP VERD

Disseny d'un sistema de control integrat enfront dels mosquits (*Diptera: Culicidae*) a Praia.

Responsable: Miguel Ángel Miranda, professor del Departament de Biologia.

Equip: Ricardo del Río i Margalida Miquel, de la UIB; Julio Monteiro, Adilson de Pina i Joana Alves, del Ministeri de Salut de Cap Verd; i Lara Ferrero, de la Universitat Jean Piaget de Cap Verd.

Contrapart: Ministeri de Salut de Cap Verd.

Entitat col·laboradora: Universitat Jean Piaget

Ubicació: Praia, illa de Santiago, Cap Verd.

Objectius: Avaluar l'eficàcia en laboratori i en el camp del *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* (Bti) i del *Bacillus sphaericus* (Bs), insecticides utilitzats en el control biològic de culícids, i implementar les bases per desenvolupar un sistema de control integrat davant de mosquits (*Diptera: Culicidae*) transmissors de malalties víriques com la malària i el dengue a la ciutat de Praia, Cap Verd.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Identificar els viviers de culícids en un barri seleccionat de la ciutat de Praia i identificar les espècies de mosquits que es troben als viviers de la zona d'estudi.
- Determinar els paràmetres fisicoquímics de l'aigua dels viviers de la zona d'estudi.
- Avaluar l'eficàcia en laboratori de Bti i Bs sobre formes immadures de culícids; així com la seva eficàcia al camp.

Ajut concedit: 10.000 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Després de realitzar treballs de camp entre gener i abril de 2013 i donar suport en el muntatge i aprenentatge de tècniques de laboratori relacionades per al seu maneig, s'ha dissenyat i posat en marxa conjuntament amb la contrapart un nou protocol de camp per determinar l'efectivitat del Bti, enfront del Temefós (producte químic utilitzat actualment en el país per al control de mosquits).

Els estudis realitzats al laboratori sobre l'efectivitat del Bti a diferents dosis han demostrat que el producte té una efectivitat immediata al cap de 24 hores a qualsevol de les dosis aplicades en els assaigs; presenta, a més, uns nivells de mortalitat superiors als del Temefós. Per altra banda, els assaigs realitzats sobre el terreny al barri Achada de Sao Felipe han demostrat la seva efectivitat i una disminució de larves vives 24 hores després de l'aplicació del producte. L'equip ha aconseguit

determinar que el producte químic Temefós té una eficàcia menor que el Bti i també ha demostrat que un increment de les dosis d'aplicació no suposa un increment de la seva efectivitat. Per al conjunt del projecte s'ha comptat amb el suport del Ministeri de Salut de Cap Verd i la col·laboració del Centre Nacional de Desenvolupament Sanitari, aspecte clau per avançar cap al desenvolupament i posada en marxa d'un sistema de control integrat enfront dels mosquits no basat en productes químics.

GHANA

Formació i assessorament per a la millora de la qualitat assistencial, docent i en investigació de la Fisioteràpia a Ghana.

Responsable: Elisa Bosch, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia.

Equip: Agustina Salvà, Alexandre Ferragut, Antoni Aguiló, Carlos Moreno, Immaculada Riquelme, Iosune Salinas, Miguel Ángel del Río, de la UIB; Josep Donat i Núria Hernández, alumnes de la UIB; Philip Narh, del Dangme East District Hospital; Anna Hughton, del Departament de Fisioteràpia de la Universitat de Ghana; i Gaaetan Adangabey, del Ridge Hospital.

Contrapart: Dangme East District Hospital.

Ubicació: Ada-Foah, districte Est, Ghana.

Objectius: Formar els/les fisioterapeutes del Ghana Health Service en tècniques específiques de tractament fisioterapèutic.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Formar el personal fisioterapeuta llicenciat que actualment treballa als hospitals públics de Ghana.
- Supervisar i avaluar l'estat de la unitat de fisioteràpia del Dangme East District Hospital.
- Elaborar un pla de col·laboració en l'àmbit de la fisioteràpia entre les dues universitats implicades.

Ajut concedit: 8.000 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Amb el present projecte s'ha donat resposta a part de les necessitats formatives detectades al diagnòstic dut a terme anteriorment, impartint formació teòrica i pràctica en diferents tècniques de teràpia manual, introducció hipopressiva i tècnica neurodinàmica al voltant de 60 fisioterapeutes, dels 105 existents a Ghana, arribats de tots els hospitals públics del país. D'aquesta manera s'ha aconseguit la formació d'un nombre important de fisioterapeutes del país, cosa que ha repercutit directament en les persones ateses, així com en una part del professorat de la Facultat de Fisioteràpia de la Universitat de Ghana, que compta tan sols amb cinc professors/es. Així es garanteix la transmissió dels coneixements apresos al futur alumnat.

Per altra banda, s'ha realitzat el seguiment del funcionament de la unitat de fisioteràpia del Dangme East Hospital, posada en marxa en una fase anterior del projecte, en la qual al principi el Ministeri de Salut es va comprometre amb la contractació d'una professional; actualment s'espera ja la contractació d'una segona professional.

MARROC

La formació de formadors/es per a la revaloració del patrimoni cultural i la seva gestió en el sector turístic del Magrib.

Responsable: Francesc Sastre, professor del Departament d'Economia Aplicada.

Equip: Antònia Morey, Miquel Trias i Ramón Molina, de la UIB; Kamal Targuisti i Nard Bennis, de la Universitat AbdelMalek Saadi; i Maria Magdalena Estarellas i José Merino, d'Estudis de Patrimoni, SL.

Contrapart: Universitat AbdelMalek Saadi.

Entitat col·laboradora: Estudis de Patrimoni, SL.

Ubicació: Tetuan, Marroc.

Objectius: Revalorització del patrimoni cultural i la seva gestió en el sector turístic del Magrib.

Els objectius específics plantejats han estat els següents:

- Inventariar i actualitzar els recursos patrimonials susceptibles de ser recursos turístics.
- Establir pautes de comunicació i interpretació dels recursos patrimonials turístics.
- Anàlisi de l'oferta turística receptiva de les regions i de les necessitats del mercat domèstic i els emissors.
- Gestió comercial i de màrqueting de les petites i mitjanes empreses turístiques.

Ajut concedit: 6.000 euros.

Activitats i resultats aconseguits:

Amb l'execució del projecte el professorat de l'equip de la UIB ha impartit sessions dins el Màster en Turisme Sostenible de la Universitat de Tetuan, tractant aspectes com l'evolució de la societat agrària a la societat turística, els avantatges i inconvenients del monocultiu turístic i la dificultat de l'equilibri en un mercat global; així com aspectes relacionats amb la creació d'una destinació com a marca turística i la gestió del patrimoni natural i cultural, tot des d'un vessant pràctic i a partir de les experiències de les Illes Balears. Per altra banda, dos professors de la Universitat de Tetuan han visitat la UIB, i han pogut conèixer sobre el terreny diferents iniciatives de gestió del patrimoni, alhora que han participat en un seminari amb diferent professorat de la UIB i altres universitats europees per tal de compartir i aprendre d'altres realitats (Suïssa i Itàlia).

Com a resultat del projecte s'ha pogut configurar un quadre global de les carències i fortaleces dels programes de turisme cultural a Tetuan i voltants que permetran fer propostes més adequades de revalorització del patrimoni cultural en el futur.

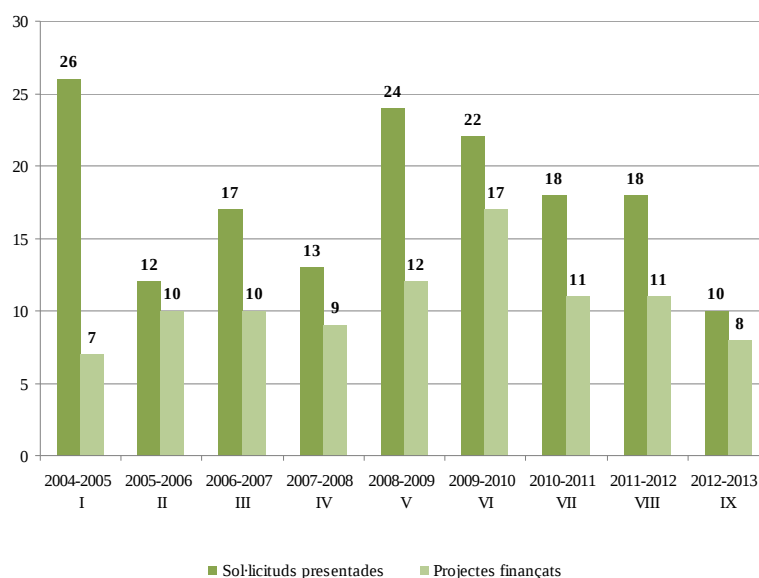

En el marc de l'execució dels projectes anteriorment esmentats, s'han desplaçat a la UIB un total de vuit (8) persones pertanyents a les diferents contraparts en el marc de quatre (4) dels projectes finançats. Coincidint amb aquestes visites, l'OCDS es reuneix amb els responsables de la UIB i les persones visitants per conèixer de primera mà les tasques dutes a terme en el marc dels projectes i la valoració que en fan les contraparts. D'igual manera, aprofitant l'estada de les persones visitants, es duen a terme diferents accions de sensibilització o formació obertes a la comunitat universitària.

Així, per exemple, coincidint amb la visita entre el 6 i el 16 de juny de 2013 de Marcelina Condoriticona i Lidia Limachiaruni, de les Unidades Académicas Campesinas de Bolívia, s'ha organitzat un seminari taller per al dia 13 de juny a l'Aula de Graus de l'edifici Guillem Cifre de Colonya en el qual s'han presentat els resultats aconseguits en el projecte i al qual s'ha convidat diferents grups de recerca i treball de la UIB que puguin estar interessats a col·laborar des de les seves àrees de coneixement amb la dita contrapart.

D'igual manera, coincidint amb la visita entre el 21 i el 28 de juny de 2013 d'Abdelouahab i Kamal Targuisti, de la Universitat AbdelMalek Saadi del Marroc, s'ha organitzat per al dia 24 de maig un seminari obert per tal de compartir la problemàtica i aprendre altres realitats, i s'hi ha convidat altre professorat d'universitats europees (Suïssa i Itàlia).

Al gràfic següent es pot observar l'evolució tant del nombre de sol·licituds presentades en el marc de les diferents convocatòries des del seu inici, l'any 2004, com del nombre de projectes aprovats i finançats en el transcurs de les convocatòries:

Per altra banda, dins el curs acadèmic en qüestió s'ha convocat la X Convocatòria d'ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament, en la qual el professorat de la UIB i els respectius equips han pogut presentar les seves propostes, entre el 5 de juny i el 8 de juliol de 2013.

Durant la convocatòria el personal tècnic de l'OCDS ha realitzat tasques de suport i assessorament al professorat responsable dels projectes finançats davant dubtes o

incidències durant la seva execució; ha fet el seguiment i la valoració intermèdia dels projectes, mantenint reunions amb els/les responsables; i ha realitzat les tasques de seguiment de finalització i clausura dels projectes dins els terminis estipulats, així com el tancament i revisió de memòries finals de cadascun dels projectes, fent els informes tècnics corresponents.

4. Educació per al desenvolupament: Voluntariat universitari

4.1. Programa Estades Solidàries

El programa Estades Solidàries s'emmarca en l'àmbit de l'EpD i ofereix a l'alumnat d'estudis oficials de la UIB (grau, llicenciatura, màster o doctorat) la possibilitat de dur a terme tasques de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament en països del Sud, en col·laboració amb diferents entitats i ONGD de les Illes Balears i entitats locals dels països de destinació, que actuen com a contraparts i treballen pel desenvolupament de les seves comunitats.

Aquest programa es marca els objectius següents:

- **Conèixer** altres realitats en països del Sud a través de la realització d'activitats de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament.
- **Conviure** amb la població local del país de destinació, aprenent dels seus coneixements, tradició i cultura.
- **Compartir** experiències de la vida quotidiana i la creació de vincles personals i solidaris.

Les entitats de les Illes Balears i les seves respectives contraparts als països del Sud que han col·laborat en aquesta edició han estat les següents:

- Ajuda en Acció – Ayuda en Acción al Paraguai.
- Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació – Unidad de Cooperación y Concertación Municipalista (UCOM) a Nicaragua.
- Alcúdia Solidària – Manitos Creciendo y Centro de Apoyo al Niño y Adolescente (CANAT), Perú.
- Fundació Amazònia – Fundación Amazonia a Bolívia.

La relació de les set (7) places, els diferents perfils de voluntariat i les entitats col·laboradores per al programa Estades Solidàries 2013 es detalla a continuació:

Programa: Formació integral de joves treballadors/es a Piura	
País	Regió Piura, Perú
Entitat	Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT) Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Alcúdia Solidària
Nre. places	2
Perfils	Preferentment, socioeducatiu, de treball social, educació social, infermeria i/o fisioteràpia
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes, juliol-agost. Més un mes de col·laboració amb l'entitat Alcúdia Solidària abans i un mes després de l'estada
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques: - Cicle de tallers de salut i higiene en els assentaments humans i a l'associació de VIH de Piura - Cicle de tallers per capacitar el professorat de l'ONG Manitos Creciendo en l'ús bàsic de l'ordinador perquè el pugui incorporar a les seves tasques - Col·laborar amb la resta de voluntaris/àries en el desenvolupament de les activitats lúdiques i formatives i tallers a les ludoteques situades als assentaments humans de Piura - Acompanyament i reforç escolar per a nins/es treballadors/es de Piura

Programa: Programa de voluntariat tècnic a Asunción, Paraguai	
País	Asunción, Paraguai
Entitat	Ajuda en Acció - Paraguai
	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Ajuda en Acció
Nre. places	1
Perfils	Preferentment, un/a estudiant amb capacitats per donar suport en tasques d'investigació, elaboració d'enquestes i utilització d'indicadors socioeconòmics dins l'àmbit del desenvolupament rural
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes, juliol-agost. S'inclou un curs de formació del voluntariat a càrrec d'Ajuda en Acció
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques com: - Seguiment de projectes a l'oficina d'Ajuda en Acció a Asunción - Processament de dades i la realització de línies de base d'Ajuda en Acció i de les seves contraparts - Viatjar per diverses zones per al desenvolupament d'enquestes
Programa: Voluntariat al Comissionat de Sucre, Bolívia	
País	Sucre, Bolívia
Entitat	Fundació Amazònia de Sucre
	Acció realitzada en col·laboració amb l'ONGD Fundació Amazònia de les Illes Balears
Nre. places	3
Perfils	Preferentment, socioeducatiu, amb coneixements i/o experiència en les àrees d'administració, comunicació, informàtica i disseny gràfic
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes, juliol-agost. Més un mes de col·laboració amb l'ONGD Fundació Amazònia abans de la partida i un mes després de l'estada
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques com: - Assistència a l'equip de voluntaris/àries i ajudants en matèria d'informàtica (Internet, Windows, Word, Excel, etc.) i manteniment bàsic del sistema informàtic del centre Fundació Amazònia - Elaboració i manteniment d'una base de dades dels nins i nines del centre d'acollida - Creació, manteniment i difusió d'una pàgina web multimèdia per al centre - Promoció del coneixement del centre Fundació Amazònia entre la població de Sucre - Creació d'un sistema de comptabilitat del centre - Ajuda administrativa i interinstitucional en els temes socials
Programa: Desenvolupament integral del municipi de Las Sabanas, Nicaragua	
País	Municipi de San Ramón, Nicaragua
Entitat	UCOM – Unidad de Cooperación y Concertación Municipalista, Alcaldía Municipal de Las Sabanas
	Acció realitzada en col·laboració amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació
Nre. de places	1
Perfil	Socioeducatiu
Durada de l'estada	De 7 a 9 setmanes, juliol-agost.
Tasques per desenvolupar	Suport a tasques com: - Professorat de primària - Organització d'activitats de temps lliure per a joves del municipi

La presentació de sol·licituds per participar-hi s'ha mantingut oberta entre el 25 de març i el 18 d'abril de 2013. Durant aquest període de temps s'han rebut un total de 14 sol·licituds d'estudiants de la UIB, que com a requisit han d'acreditar formació en voluntariat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament com a màxim en el moment de l'acceptació de l'ajut, en el cas de ser seleccionats.

Durant aquest període s'han dut a terme diferents accions de difusió de la convocatòria, utilitzant la web de l'OCDS, enviant mails massius a l'alumnat mitjançant les Notes informatives de l'OCDS els dies 27 de març i 11 d'abril. Per complementar la informació respecte al programa, s'ha muntat l'exposició *Estades Solidàries: conèixer, conviure i compartir* entre el 10 i el 19 d'abril a l'edifici Ramon Llull.

Per participar en aquest programa l'alumnat ha seguit un procés de selecció en el qual s'inclou una entrevista personal per part de l'equip de l'àrea de Psicologia Social de la UIB i l'aplicació d'un barem establert i aprovat als efectes. Vistes les sol·licituds presentades i valorada la documentació, la comissió de seguiment del present conveni ha resolt, en data 16 de maig de 2013, la concessió de set (7) places a les destinacions que s'indiquen a continuació:

Entitat	País	Alumnat seleccionat i estudis
Alcúdia Solidària, Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT)	Perú (Piura)	Alejandra Mosquera Duarte Carme March Llull
Ajuda en Acció i Ayuda en Acción, Paraguai	Paraguai (Asunción)	Francesca Nicolau Ribot
Fundació Amazònia de les Illes Balears i Fundación Amazonia, Bolívia	Bolívia (Sucre)	Jorge Eduardo Kafie Mejía Sílvia Esteller Muñoz Laura Monserrat Vicens
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i Unidad de Cooperación y Concertación Municipalista (UCOM)	Nicaragua (Las Sabanas)	M. Antònia Miquel Esteva
TOTAL:		7

En data 30 de maig l'alumna Sílvia Esteller Muñoz i en data 14 de juny l'alumna Laura Monserrat Vicens, ambdues seleccionades per anar a fer una estada a Bolívia, hi han renunciat.

D'aquesta forma, la relació definitiva de l'alumnat participant ha estat la següent:

Entitat	País	Alumnat seleccionat i estudis
Alcúdia Solidària, Manitos Creciendo i Centro de Apoyo al Niño y Adolescente Trabajador (CANAT)	Perú (Piura)	Alejandra Mosquera Duarte Carme March Llull
Ajuda en Acció i Ayuda en Acción, Paraguai	Paraguai (Asunción)	Francesca Nicolau Ribot
Fundació Amazònia de les Illes Balear i Fundación Amazonia, Bolívia	Bolívia (Sucre)	Jorge Eduardo Kafie Mejía
Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació i Unidad de	Nicaragua (Las Sabanas)	M. Antònia Miquel Esteva

Cooperación y Concertación Municipalista (UCOM)		
	TOTAL:	5

La dotació econòmica de cada ajut per a desplaçament és equivalent al preu del bitllet fins a un màxim de 850 euros per al conjunt de destinacions. Per altra banda, l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat ha cobert les despeses derivades de l'allotjament i manutenció de les persones que han participat en el programa, la coordinació de l'estada i les activitats per part de la contrapart que les ha acollides, així com les seves assegurances d'assistència en viatge.

L'alumnat participant ha fet diverses reunions prèvies a la partida amb les respectives entitats d'acollida, per tal de poder preparar la seva participació en cada un dels programes concrets.

Una vegada acabada l'estada, l'alumnat participant en el programa ha lliurat a l'OCDS una memòria individual en la qual es recullen les activitats dutes a terme i els aprenentatges realitzats, així com una selecció de fotografies de les experiències viscudes.

A més a més, durant les seves estades i posteriorment, l'alumnat participant ha donat a conèixer la seva experiència a la resta de la comunitat universitària de la UIB, mitjançant la seva participació a través del blog «Tu hi pintes molt» de l'OCDS i amb entrevistes concedides als mitjans de comunicació locals.

4.2. Borsa de Voluntariat universitari

La Borsa de Voluntariat de la UIB té com a objectiu implicar un ampli ventall de persones joves en activitats de voluntariat. Aquesta borsa de voluntariat manté informades les persones inscrites sobre les ofertes i demandes de voluntariat que es donen a les entitats amb què la UIB té acords, i sobre l'oferta formativa que en aquest àmbit organitza l'OCDS. Durant el curs 2012-13 s'han inscrit 56 persones noves a la Borsa; d'aquesta manera, són 1.253 els membres inscrits de la comunitat universitària.

Al llarg del curs acadèmic la Borsa de Voluntariat va fer difusió, entre les persones inscrites, de les ofertes de voluntariat de les entitats amb les quals es col·labora, per tal de cobrir les demandes puntuals d'ofertes concretes de voluntariat. Per altra banda, les diferents ofertes de voluntariat de caire permanent que aquestes mateixes entitats poden tenir foren publicades a la web de l'OCDS.

4.3. Servei de Voluntariat Europeu

El programa Servei de Voluntariat Europeu (SVE) és una iniciativa de la Unió Europea que permet a tots els joves entre 18 i 30 anys dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país, en un projecte desenvolupat per una entitat sense ànim de lucre del país receptor. Aquest programa cobreix les despeses de viatge, allotjament, manutenció i de butxaca de les persones participants, mitjançant el programa comunitari Joventut.

El present curs l'OCDS, com a entitat d'enviament en el marc d'aquest programa, ha donat informació i assessorament a alumnat interessat a participar-hi. Concretament s'ha donat informació sobre el seu funcionament, les característiques i les possibilitats d'aquest programa a vint-i-vuit (28) persones interessades.

Durant el present curs acadèmic, l'alumna Maria Bellver ha participat en el programa entre el 24 de setembre de 2012 i el 31 de juliol de 2013 a l'organització **Maison des Jeunes et de la Culture Jacques Prévert de Tolosa de Llenguadoc, França**. Durant aquests deu mesos Maria ha donat suport a les tasques pròpies de l'organització, que se centren al voltant d'un casal sociocultural on es realitzen diferents tipus d'activitats a l'abast de tota la població, independentment de l'edat o de la situació social i econòmica, malgrat que la seva tasca s'ha centrat principalment en les activitats de lleure i de reforç escolar als infants de 6 a 12 anys. Per altra banda, i tal com preveu el mateix programa, aquesta ha estat una excel·lent oportunitat per, més enllà de beneficiar la comunitat local en la qual s'intervé, realitzar tota una sèrie d'aprenentatges de noves habilitats, d'idiomes i noves cultures i realitats.

La valoració de l'experiència per part de l'alumna participant ha estat molt positiva, i en les seves pròpies paraules, ha estat «farcida d'aprenentatges, de bons moments i de moments no tan bons, però necessaris per avançar i créixer, i d'amistats i records que perduren».

L'OCDS ha donat suport a la preparació de la documentació necessària per al finançament de l'acció per part de la Comissió Europea, ha assessorat l'alumna en les qüestions preparatòries prèvies a la seva partida, ha realitzat el seguiment de la incorporació i participació de l'alumna a l'entitat d'acollida i ha valorat el procés formatiu que la seva participació al programa SVE ha suposat.

5. Accions en col·laboració amb altres institucions

5.1. Programes en xarxa

5.1.1. Col·laboració amb universitats haitianes

Durant el curs 2012-13 l'alumne haitià Remsly Desravines ha cursat a la UIB el Màster Universitari en Àlisi, Planificació i Gestió en Àrees Litorals en el marc del projecte impulsat per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) perquè els estudiants dels darrers cursos i/o màsters que no varen poder acabar els seus estudis per manca d'infraestructures i de mitjans, arran del terratrèmol de gener de 2010 a Haití, ho poguessin fer en diferents universitats de l'Estat espanyol.

Després de l'esforç fet durant el curs acadèmic anterior i gairebé un any després de gestions i processos administratius, de les dues persones seleccionades inicialment per la UIB, sols una va poder cursar aquest màster, amb una beca a càrrec de la partida que dedica la UIB a cooperació al desenvolupament i solidaritat.

Cap al final de la seva estada a la UIB, l'alumne Remsly Desravines ha impartit una xerrada, el 14 de maig, a l'Aula de Graus de l'edifici Mateu Orfila i Rotger, sota el títol «**Haití, tres anys després del terratrèmol**», on ha repassat les conseqüències per a la seva comunitat i l'experiència i l'oportunitat sorgides arran de cursar el màster a la UIB.

Remsly Desravines, abans de tornar al seu país d'origen, ha estat rebut pel Rector de la UIB, Llorenç Huguet, i el vicerector de Campus, Cooperació i Universitat Saludable, Antoni Aguiló, acompanyats per Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS.

El seu testimoni també ha estat recollit en un breu tall audiovisual disponible a CanalUIB.

5.2. Programa UIB Reutilitza

Aquest programa de reutilització d'equipament informàtic establí, des de l'any 2006, els mecanismes formals per tal de fomentar la reutilització interna dins la mateixa universitat o en altres iniciatives d'interès social.

D'aquesta manera, existeixen dos tipus de sol·licituds, una sol·licitud interna per a qualsevol membre de la comunitat universitària, i una sol·licitud externa per a associacions i/o entitats que participen en els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat de la UIB, així com centres educatius i altres entitats d'acció social.

Durant el curs 2012-13 s'han lliurat un total de 100 ordinadors, dels quals 19 han estat equips reutilitzats dins la UIB, mentre que els 81 restants han estat reutilitzats per entitats externes, així com es reflecteix al quadre següent:

Sol·licituds internes de la UIB		
		<i>Ordinadors donats</i>
TOTAL		19

Entitats amb projectes de cooperació impulsats des de la UIB		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
Associacions	3	9
Entitats públiques	1	10
TOTAL	4	19

Entitats amb iniciatives d'interès social sense col·laboració amb la UIB		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
TOTAL	1	1

Centres educatius públics i concertats		
	<i>Nombre d'entitats</i>	<i>Ordinadors donats</i>
Centres públics	7	54
Centres concertats	2	7
TOTAL	1	61

Des de la posada en marxa del programa UIB Reutilitza s'han reutilitzat un total de 985 ordinadors i 740 monitors. D'aquests, 381 s'han reutilitzat dins la mateixa UIB i els 604 restants s'han repartit entre 116 entitats externes diferents.

6. Participació i col·laboració dins l'OCDS

Cal destacar i reconèixer la implicació i el compromís de tots els membres de la comunitat universitària, que amb la seva participació activa fan que la cooperació universitària al desenvolupament i l'educació per al desenvolupament siguin una realitat a la UIB.

Pel que fa a l'alumnat de la UIB, aquest té la possibilitat d'obtenir el reconeixement acadèmic per la participació en activitats universitàries culturals, esportives, de representació estudiantil, solidàries i de cooperació. D'aquesta manera, es pot obtenir el reconeixement per la participació en el programa Estades Solidàries (3 crèdits ECTS); per l'organització d'accions de sensibilització en el marc de la convocatòria d'ajuts d'EpD (3 crèdits ECTS); per la participació com a membre de l'equip en accions de sensibilització en el marc de la convocatòria d'ajuts d'EpD (1 crèdit ECTS); per la participació com a membre de l'equip en projectes de CUD en el marc de la convocatòria d'ajuts (1 crèdit ECTS); per la participació en el programa de voluntariat de les Nacions Unides (3 crèdits ECTS); i per la participació en el programa Servei de Voluntariat Europeu (1 crèdit ECTS per a accions fins a 3 mesos, 2 crèdits ECTS per a accions fins a 5 mesos i 3 crèdits ECTS per a accions a partir de 6 mesos). Informació que es pot consultar al FOU núm. 387, del dimecres 31 de juliol de 2013 (Acord normatiu 10714).

Per altra banda, l'OCDS ha acollit dins les seves tasques quotidianes alumnat sota la modalitat d'**alumnat col·laborador tipus B**, en el marc de la convocatòria que el Vicerectorat d'Estudiants publica anualment. Per al present curs acadèmic l'OCDS ha ofert tres perfils per realitzar tasques diferents, com són de suport informàtic, de suport a la gestió dels cursos de formació en voluntariat i de suport administratiu més general. Un cop seleccionat l'alumnat que complia els requisits establerts a la convocatòria, a l'inici del curs s'han incorporat tres alumnes a l'equip de l'OCDS: Víctor Sala, Laura Lozano i Josefa Muñoz.

S'aprofita aquest apartat per agrair públicament a totes les persones la seva implicació i la bona feina realitzada, sense les quals l'OCDS no hauria pogut realitzar tots els programes i accions en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament i el voluntariat.

7. Projecte de l'OCDS a l'exterior

Amb la finalitat de fer més visible la Universitat com a agent de la cooperació al desenvolupament al conjunt de la població, donar a conèixer la tasca feta i arribar d'una manera més àgil a la mateixa comunitat universitària de la UIB, l'OCDS ha continuat difonent la tasca realitzada per diferents canals, principalment digitals.

- Durant el present curs acadèmic s'ha treballat des de l'OCDS, en col·laboració amb el Servei de Recursos Audiovisuals (SRAV) de la UIB, en l'edició d'una sèrie d'audiovisuals de divulgació i educatius per fer difusió dels programes i projectes de caràcter solidari que la UIB promou i que es duen a terme de la mà d'altres entitats. Aquests audiovisuals formen part de la **col·lecció UIB Càmera i Cooperació** i ens acosten històries que es desenvolupen a milers de quilòmetres de les Illes Balears contades en primera persona per membres de la comunitat universitària.

D'aquesta manera, el 25 de març de 2013 ha tingut lloc la presentació de la nova col·lecció UIB Càmera i Cooperació a l'Aula Magna de l'edifici Guillem Cifre de Colonya, amb la projecció del seu primer número: *Una experiència d'Estades Solidàries a Piura, Perú*. Aquest material audiovisual de 26 minuts de durada

recull l'experiència de Beatriz Pozuelo, alumna dels estudis de Treball Social; i Esperança Lladó, alumna dels estudis d'Infermeria, que participaren el curs acadèmic anterior en el programa Estades Solidàries a Manitos Creciendo y Centro de Apoyo al Niño y Adolescente (CANAT), al Perú.

El mes de juny de 2013 s'ha presentat el segon número d'aquesta col·lecció: *Una experiència de mobilitat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament a Anantapur (Índia)*, audiovisual de 21 minuts de durada que recull l'experiència de Milton Ramis, alumne dels estudis d'Economia que va participar en el programa de beques de

pràctiques en països empobrits realitzant el seu projecte de fi de carrera amb la Fundació Vicente Ferrer durant l'estiu de 2012.

A més de trobar la col·lecció a la web de l'OCDS, al conjunt d'aquests audiovisuals també s'hi pot accedir mitjançant el CanalUIB i el canal de Youtube de la UIB.

Per tal de poder elaborar el tercer número de la col·lecció, que plasmi la tasca duta a terme a Ghana per l'equip del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia, durant l'estiu de 2013, aquest equip ha gravat material audiovisual aprofitant la seva estada en el marc del projecte **«Formació i assessorament per a la millora de la qualitat assistencial, docent i en investigació de la Fisioteràpia a Ghana»** i la tasca duta a

terme per l'alumnat que realitza les seves pràctiques al Dangme East District Hospital de Ghana.

- Per tal de donar suport a la difusió digital de les activitats realitzades per l'OCDS, en el cas de les **Jornades sobre Desenvolupament Humà Sostenible (DHS): Altres economies són possibles**, realitzades els dies 16 i 17 de setembre de 2013, es féu una tirada de pòsters i fullets en paper per garantir una major difusió de l'esdeveniment.

Pòster

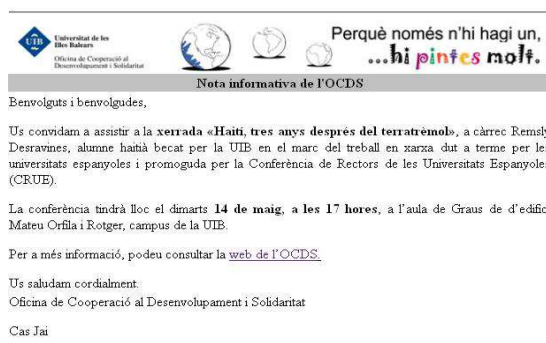

Fulletó

- Pel que fa a la **pàgina web de l'OCDS**, el curs 2012-13 s'ha caracteritzat per la consolidació de la imatge i l'estructura validada l'any anterior, a part d'actualitzar el conjunt de continguts dels diversos programes, convocatòries i esdeveniments d'interès per a la comunitat universitària.

Segons els informes de visites de la web de l'OCDS, durant el curs 2012-13 (del 24/9/2012 al 23/9/2013) ha rebut **22.970 visites** i s'han visitat un total de **59.148 pàgines**.

- De manera complementària, des de l'OCDS s'han enviat fins a 45 notes informatives adreçades als diferents col·lectius (PDI, PAS i alumant) de la comunitat universitària de la UIB per tal de donar a conèixer les diferents activitats vigents. Aquesta tipologia de missatges massius permet ser selectiu amb els destinataris a qui es dirigeixen.

- El **blog «Tu hi pintes molt»**, creat com una eina per donar a conèixer en primera persona les experiències viscudes i les accions desenvolupades per membres de la comunitat universitària en el marc de diferents programes i convocatòries que gestiona l'OCDS, ha tingut 13 apunts i un total de 1.834 visites.
- Per altra banda, des del perfil de l'OCDS i la pàgina de **Facebook de l'OCDS** s'ha fet difusió d'un elevat nombre d'activitats, tant pròpies de l'Oficina com d'altres entitats i organitzacions. Durant el curs acadèmic vigent s'han fet 30 noves amistats, amb què s'ha arribant a un total de 319, que inclouen tant persones individuals com entitats socials.

- Quant a altres plataformes digitals externes a la UIB en les que s'ha fet difusió de les diferents activitats dutes a terme per l'OCDS, destaca la web **Cooperant** del Govern de les Illes Balears, que és l'espai de cooperació al desenvolupament inclòs dins el portal Immicooper, on es pot trobar informació sobre la planificació de les diferents estratègies de cooperació, les convocatòries de subvencions, les actuacions d'educació al desenvolupament i un calendari d'activitats que es fan a les Illes Balears.

- D'igual manera, l'OCDS ha tingut presència al portal web de l'**OCUD** (Observatori de la Cooperació Universitària al Desenvolupament), iniciativa de la CRUE que pretén ser el punt de referència de la CUD a Espanya i node central de la xarxa d'estructures de cooperació al desenvolupament de totes les universitats espanyoles. Aquest portal dóna suport a la finalitat de l'Observatori, que vol ser una eina per intercanviar i compartir experiències entre les universitats i fer més visible el treball que es fa des d'aquestes en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

- També durant el curs 2012-13 l'OCDS ha participat a les jornades Vine a la UIB, dirigides a alumnat de batxillerat i cicles formatius de grau superior com a possibles futurs alumnes de la UIB perquè puguin conèixer les possibilitats que aquesta els ofereix. Els dies 12 i 19 d'abril de 2013 l'OCDS ha projectat l'audiovisual *Una experiència d'Estades Solidàries a Piura, Perú*; ha muntat l'exposició Estades Solidàries al vestíbul de l'edifici Ramon Llull; i ha mantingut un punt d'informació amb fullets atès per l'alumnat col·laborador de l'OCDS per tal de donar a conèixer la tasca que fa i quedar a disposició del futur alumnat una vegada iniciïn els seus estudis superiors.
- Pel que fa als mitjans de comunicació, tant la premsa com els espais radiofònics s'han fet ressò de determinades accions dutes a terme per l'OCDS o han recollit el testimoni de persones vinculades. Cal destacar la presència de l'OCDS al suplement setmanal del *Diario de Mallorca, Universitat*: ha aparegut en 23 d'aquests suplementes, amb un total de 32 notícies o entrevistes vinculades amb la tasca duta a terme.
- En un àmbit més acadèmic i especialitzat en la tasca de la CUD, l'OCDS ha tingut presència en diferents congressos i jornades:

- o **I Jornades sobre Universitat i Educació per al Desenvolupament**, que s'ha realitzat els dies 29, 30 i 31 d'octubre de 2012 a la Universitat Pública de Navarra, en què el personal de l'OCDS ha participat amb la presentació de **tres comunicacions**: «Una sèrie d'audiovisuals d'Educació per al Desenvolupament ens acosta al programa de beques de pràctiques en països empobrits de la UIB», «Programa Estades Solidàries: conèixer, conviure i compartir; com valora l'alumnat de la UIB aquest programa propi de voluntariat universitari al desenvolupament», ambdues dins la línia temàtica *Mobilitat universitària com a instrument de l'EpD, visió de l'alumnat i docents participants en programes de mobilitat de CUD*, i «Repàs històric de deu anys de trajectòria i anàlisi del programa de beques de pràctiques en països empobrits de la UIB», dins la línia temàtica *Avaluació de programes de mobilitat en CUD*.
- o **VI Congrés Universitat i Cooperació al Desenvolupament**, realitzat els dies 24, 25 i 26 d'abril de 2013 a València a càrrec de les cinc universitats públiques de la comunitat: s'ha participat a **dues taules de ponències** amb «Projecte de formació del professorat en els municipis de la Unidad de Concertación y Cooperación Municipalista de Nicaragua», a càrrec de Miquel Oliver i Dolors Forteza, ambdós del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació; i «Formació en competències en investigació qualitativa: un instrument per implementar projectes de desenvolupament», a càrrec de Cristina Moreno, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia. A més, el personal de l'OCDS ha presentat **dos pòsters**, «Programa Estades Solidàries: una iniciativa de voluntariat universitari internacional al desenvolupament», i «Anàlisi de la trajectòria d'una convocatòria pròpia i específica d'Educació per al Desenvolupament a la Universitat de les Illes Balears»; i ha fet la presentació del primer número de la col·lecció UIB Càmera i Cooperació: *Una experiència d'Estades Solidàries a Piura, Perú*.

8. Participació en òrgans col·legiats i comissions

- Cal destacar la tasca duta a terme per la Comissió de seguiment del conveni entre el Govern de les Illes Balears i la Universitat de les Illes Balears en matèria de cooperació al desenvolupament, encarregada de fer el seguiment del conjunt d'accions derivades dels diferents convenis entre ambdues institucions i resoldre les convocatòries que se'n deriven. La comissió la componen la vicerectora o vicerector responsable de la cooperació al desenvolupament a la UIB, càrrec que durant aquest període ha ocupat inicialment Catalina N. Juaneda, vicerectora d'Internacionalització i Cooperació, i posteriorment Antoni Aguiló, vicerector de Campus, Cooperació i Universitat Saludable; la Gerent de la UIB, càrrec que durant aquest període ha ocupat inicialment Begoña Morey i posteriorment Antònia Fullana; Ruth Escribano, coordinadora de l'OCDS de la UIB; Antònia M. Estarellas, directora general de Cooperació i Immigració del Govern Balear; Pedro Orfila, cap de Servei de Codesenvolupament; i Francesca Collado, tècnica de cooperació de la Direcció General de Cooperació i Immigració del Govern de les Illes Balears.
- A més, la UIB, com a agent de cooperació al desenvolupament, ha estat representada pel vicerectorat responsable d'aquest àmbit, o bé per substitució per la coordinadora de l'OCDS, en diferents òrgans de decisió, juntes i comissions:
 - Comissió d'Internacionalització i Cooperació de les Universitats Espanyoles (CICUE), comissió sectorial inscrita dins la CRUE (Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles).
 - Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears.
 - Comissió de Solidaritat i Cooperació Internacional de la Xarxa Vives d'Universitats.
 - Comissió Sectorial de Relacions Internacionals del Grup 9 d'universitats (G9) i del seu grup de treball de Cooperació.
 - Comissió Executiva del Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.
 - Fons Menorquí de Cooperació, Fons Pitiús de Cooperació i Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, en qualitat de sòcia.
- Per altra banda, la coordinadora de l'OCDS, Ruth Escribano, ha estat:
 - Membre del grup de treball intern de la CICUE denominat «Bones pràctiques de la Cooperació Universitària al Desenvolupament».
 - Coordinadora del grup de treball de Gènere (GTG) de la CICUE, vinculat al Consell de Cooperació al Desenvolupament del Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació.
- D'igual manera, en el marc organitzatiu de la UIB existeix la **Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat**, òrgan consultiu que té com a principals finalitats la resolució de les convocatòries d'ajuts amb càrrec a la partida per a CUD del pressupost de la Universitat; assessorar en el plantejament de temàtiques i prioritats d'intervenció; i assessorar en propostes de millora en accions i intervencions a realitzar, així com en la creació de sinèrgies i la coordinació entre projectes i accions. Aquesta comissió està conformada pel vicerectorat de la qual depèn l'OCDS, la coordinadora de l'OCDS, una persona experta en la matèria i externa a la UIB i una representació dels tres col·lectius de la comunitat universitària (PDI, PAS i alumnat).

